

CRUX

TEEMA

KIRKOLLISET
TOIMITUKSET
HÄÄT

3

LOKAKUU 2015
Kirkon akateemiset AKI ry.

HÄÄT

RAKKAUDEN JUHLA

- Mobiiliteknologia kantamassa pappien iestä?
- Slovakian luterilainen kirkko

VERKOSSA
AKI:n jäsenkyselyn
2015 tulokset

A person with long hair, seen from behind, is holding several large, light-colored balloons. The scene is set against a warm, golden sunset background with silhouettes of trees. The person is wearing a patterned sweater.

.....

Mepä päästään
häihin
ja saadaan
kruunut päihin!
Me ei saada juosta kirkossa,
eikä varsinkaan kaatua.
Sillä naimisiinmeno on
vakava asia
ja rakkaus on lahjaksi
saatua.

Eppu Nuotio

Edunvalvontaa ja lähimmäisenrakkautta

Syyskausi alkoi neuvotte-
luilla. Pöydällä ovat ol-
leet niin Työllisyys- ja
kasvusopimuksen jatko
kuin hallituksen tavoitteleva
yhteiskuntasopimuskin. Yhteiskun-
nan päättäjillä on tuntunut olevan
yhteisymmärrys siitä, että Suomen
talous on heikossa kunnossa ja toi-
mia tarvitaan. Silti Suomen kilpai-
lukyvyyn parantamiseksi kaivattua
yhteiskuntasopimusta ei saatu ai-
kaan. Se ei tuntunut olevan monel-
lekaan yllätys – suuri pettymys ai-
nakin pääministerille kuitenkin.
Jälkikäteen harmittelijoita oli mui-
takin. On luonnollisesti tappio, jos
ei olla niissä pöydissä, joissa neuvo-
tellaan, vaikutetaan ja tehdään pää-
töksiä. Yhteiskuntasopimuksen ka-
riuduttua hallitus ryhtyi laatimaan
vaihtoehtoisia suunnitelmia. Val-
mista ei ole tahtonut tulla siitäkään,
mutta selvää on, että kipeää käy ja
monen kukkaro kevenee.

Kotimaisten ongelmien rinnalla
ovat kulkeneet globaalit kysymykset:
Kreikka, Ukraina, Syyria muiden
muassa. Ja yhtäkkiä maailmantuska
rävähti silmillemme ja tuli kotipor-
teillemme ennen näkemättömän pa-
kolaisvirran mukana. Nopeasti on
tapahtunut paljon. Uutiset ovat ker-
toneet sanoin ja kuvin ihmisten hä-
dästä, mutta myös siitä, miten on
autettu. Piispat ja poliitikot ovat ve-
donneet pakolaisten auttamiseksi.
Sosiaalisessa mediassa on käyty kii-
vasta keskustelua, mutta puhuttu
myös paljon hyvää. Moni on halun-
nut tehdä jotain konkreettista. On
muistettu, miten meitä on autettu.

Tässä tilanteessa tuntuu erityi-
sen vaikealta hyväksyä hallituksen
aikeita leikata tuntuvasti kehitys-
yhteistyövaroista. Monet suoma-
laiset järjestöt ovat tehneet eri puo-
lilla maailmaa pitkäjänteistä työtä.
Niiden tarjoamaan apuun, asian-
tuntemukseen ja kumppanuuteen
on opittu luottamaan. Kehitys-
yhteistyövaroilla on hoidettu ongel-
mia niiden syntysijoilla. Aineellisen
avun ohessa on luotu yhteiskunnal-
lista vakautta ja järjestystä. Nyt mo-
net hankkeet uhkaavat päättyä kes-
ken kaiken ja ennen kaikkea ihmiset
jäävät vaille apua ja tulla petetyiksi.
AKIn näkökulmasta ei ole merki-
tyksetöntä sekään, että järjestöjen
YT-neuvottelut koskevat myös jäse-
niämme.

AKIn ensisijainen tehtävä on jä-
sentensä edunvalvonta, mutta us-
kon, että tiukan paikan tullen so-
lidaarisuus on tapamme toimia.
Lähimmäisenrakkaudeksi olemme
tottuneet sitä kutsumaan. Emmekä
me ole yksin. Suomen Ammatti-

EIJA NIVALA
AKIN PUHEENJOHTAJA
eija.nivala@evl.fi

liittojen Solidaarisuuskeskus SASK
on suomalaisen ay-liikkeen kehitys-
yhteistyö- ja solidaarisuusjärjestö,
joka tukee vapaata ja demokraat-
tista ammattiyhdistysliikettä kehiti-
tyissä maissa. Lisäksi SASK toimii
jäsenjärjestöjensä välineenä kehi-
tyspoliittisessa vaikuttamisessa Suo-
messä ja kansainvälisesti. Jäsenenä
on myös akavalaisia järjestöjä. Olisi-
kohan se meidänkin paikkamme vai-
kuttaa? ✕

AKIn ensisijainen tehtävä
on jäsentensä edunvalvonta,
mutta uskon, että tiukan
paikan tullen solidaarisuus
on tapamme toimia.

Papin ja kanttorin tehtävänä on maallistuneidenkin häiden keskellä katsoa ihmisiin rakastavasti ja edustaa Kristuksen kirkkoa.

- Panu Pihkala

18

38

LUE!

Yhteiskuntasopimus – mikä meni pieleen ja miksi?

14

TEEMA

HÄÄT: RAKKAUDEN JUHLA

Häissä papilla ja kanttorilla on haasteiden keskellä suuria mahdollisuuksia.

MUSIIKKI VIHKITOIMITUKSISSA

Nykyinen ohjeistus ei vaadi kaiken sallimista. Millaiset seikat musiikkia ohjaavat?

HÄÄYÖ MUSIIKKIKONSERTTINA

Vantaan Pyhän Laurin kirkon Hääyö-tapahtumassa musiikit on valittu etukäteen.

TOIMITUSKESKUSTELU AVIOLIITTOON VIHKIMISTÄ VALMISTELTAESSA

Kasvotusten kohtaaminen mahdollistaa keskinäisen yhteyden.

18

28

30

32

ARTIKKELI

SLOVAKIAN LUTERILAINEN KIRKKO

Itä-Euroopan suurin luterilainen kirkko

38

KIRKKOMUSIIKISTA, -MUUSIKOISTA JA JUMALANPALVELUKSESTA

42

MOBIILITEKNOLOGIA

kannattelemassa pappien iestä?

46

SAIRAALATEOLOGIT RY

vireä viisikymppinen

48

PISAROITA PYHIINVAELLUKSELTA

52

Anna palautetta
ja voita
**Applen
älykello**

s. 50

28

KIRJOITUSSARJA

Ajankohtaista edunvalvonnassa 14

VAKIOT

Pääkirjoitus	3
Päätoimittajalta	6
Akipedia	7
Ordinariokoulutus	12
Puheenjohtajalta	13
Eläkeläisen mietteitä	27
Mielipide	36
Työntekijän näkökulmasta	51

AJANKOHTAISTA

Kanttori-urkuriliiton opintomatka Pohjoismaiseen kirkkomusiikkisymposiumiin	7
Kirkon koulutuskeskuksen alkavat koulutukset	10
Matti-Veikko Kuusesta musiikkineuvos	11
Pappisliiton opintomatkat 2016	12

52

48

JULKAISIJA

Kirkon akateemiset AKI ry.
Maistraatinportti 2, 00240 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 4270 1506
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen, kanttori
Heikki Leppä, kappalainen
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Milla Mäkitalo, seurakuntapastori
Karoliina Nikula, johtava sairaalapastori
Panu Pihkala, tutkija
Minna Raassina, johtava kanttori
Pekka Soranummi, kanttori

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOTEUTUS JA ULKOASU

MCI Press Oy
Maistraatinportti 1, 00015 Otavamedia

ILMOITUSHINNAT

Koko	
2/1 s.	380 mm x 255 mm 1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm 1 020,- euroa
1/2 s.	155 mm x 114 mm 73 mm x 228 mm 560,- euroa
1/4 s.	101 mm x 118 mm 330,- euroa
1/8 s.	101 mm x 55 mm 200,- euroa
takasivu	190 mm x 230 mm 1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPIKKA
Scanweb Oy

Avioliittoon vihitään edelleen

MERJA LAAKSAMO
PÄÄTOIMITTAJA

Kirkollisten vihkimisten määrä on ollut vuosien saatossa voimakkaasti vähenemään päin. Vuosi 2014 oli ensimmäinen Suomen historiassa, jolloin avioliittoja solmittiin enemmän maistraatissa kuin kirkossa.

Kirkolliset hautaukset ovat pitäneet hyvin pintansa, kun taas kasteet ovat vähentyneet hitaamassa tahdissa. Kirkollisten vihkimisten määrä väheni viime vuonna 47,7 prosenttiin kaikista solmituista avioliitoista. Kaiken kaikkiaan solmittujen avioliittojen määräkin on viime vuosina vähentynyt.

Kun vuonna 2004 kirkkohäitä vietettiin 18 802 kertaa (64 % kai-

kista avioliitoista), vuonna 2014 niitä oli enää 11 713 (47,7 % kaikista avioliitoista). Prosenttiluku on 57,7 %, kun mukaan otetaan vain ne avioliitot, joista toinen puolisoista oli Suomen ev. lut. kirkon jäsen. Vuonna 2004 kirkollisia vihkimisiä oli 69,2 % niiden parien keskuudessa, joista ainakin toinen osapuoli oli kirkon jäsen. Siviilivihkimisten suosio ei ole koko aikana juurikaan kasvanut, vaan se on pysytellyt melko tasaisesti 10 000 – 13 000 vuositasolla.

Kirkolliset toimitukset ja niiden hyvä hoitaminen ovat papeille ja kanttoreille ensisijainen tehtävä. Niiden välityksellä ammattikunnillamme on kosketus tavallisiin seurakuntalaisiin, jotka muuten harvemmin osallistuvat seurakuntien tilaisuuksiin.

Tässä Cruxissa keskitytään avioliittoon vihkimiseen, tilaisuuden valmisteluun, suunnitteluun ja hyvään hoitamiseen sekä papin että kanttorin työn kannalta.

Panu Pihkala tarkastelee artikkelissaan avioliittoa yksilöllisen ja yhteisöllisen merkityksen näkökulmasta. Miten rakkauden juhla

saattelee vihittävän parin omaksi perheyksiköksi? Mikä on papin ja kanttorin rooli nykyisessä hääkulttuurissa?

Käytännön näkökulmaa vihkitilaisuuden valmisteluun tuo Kari-Pekka Kinnunen kirjoittaessaan toimituskeskustelun kulusta. Mitä papin on hyvä ottaa huomioon hääparin kanssa tilaisuutta suunnitellessaan?

Ursula Hynninen pohtii artikkelissaan musiikin osuutta vihkitoimituksessa kanttorin näkökulmasta. Häätoimitusten musiikki lienee se palanen tilaisuudessa, jossa eniten syntyy tarvetta keskustelulle ja toisten näkökulmien ymmärtämiselle. Musiikki on tunteita herättävä asia niin vihittävälle kuin vihkimisen toimittajille, minkä moni pappi ja kanttori on saanut huomata vihkiparin kanssa keskustellessaan. Häämusiikin valinnassa on selkeitä ohjenuoria, jotka artikkelissa tuodaan hyvin esille.

Cruxin Tekstin ääressä -palsta on siirtynyt verkkosivuille. Se löytyy etusivun linkistä www.akiliitot.fi / Tekstin ääressä -hakukone. Hakukoneella voi etsiä tekstinselityksiä ja musiikkiehdotuksia kirkkovuoden pyhän, vuosikerran, raamatuntekstin ja kirjoittajan mukaan. Tällä hetkellä tekstit ovat vielä muutaman klikkauksen takana, mutta yritämme yksinkertaistaa ohjelmaa!

Voimia ja siunausta jokaiselle lukijalle syksyn työhön ja opiskeluun! Tervetuloa liittojen jäseniksi ja Cruxin lukijoiksi myös kaikki opintonsa aloittaneet teologi- ja kanttoriopiskelijat! ✕

Kirkolliset toimitukset ja niiden hyvä hoitaminen ovat papeille ja kanttoreille ensisijainen tehtävä.

AKIPEDIA

KERTYYKÖ PÄTKÄTÖISTÄ ERI SEURAKUNNISSA VUOSISIDONNAISEEN OSAAN OIKEUTTAVAA AIKAA?

Vuosisidonnaiseen palkanosaan oikeuttavaa aikaa on automaattisesti kaikki seurakunnassa yli 17-vuotiaana suoritettu päätoiminen palvelussuhde aika työtehtävien laadusta riippumatta. Muut palvelussuhteet otetaan huomioon seurakunnan harkinnan mukaan.

Vuosisidonnaiseen palkanosaan oikeuttavaa aikaa määriteltäessä otetaan huomioon vain täydet kalenterikuukaudet. Jos palvelussuhde on alkanut ja päättynyt kesken kalenterikuukauden, nämä ajat otetaan huomioon, jos niistä yhdessä kertyy vähintään 30 päivää.

Siirtyminen palvelussuhteesta toiseen ei katkaise palvelusajan yhtäjaksoisuutta, jos väliin jäävä aika ei ole kolmea kalenteripäivää pitempi. Palvelussuhteen ei tarvitse olla samassa seurakunnassa.

Myös osa-aikatyöstä kertyy vuosisidonnaiseen palkanosaan oikeuttavaa aikaa kuten kokoaikatyöstä, jos osa-aikatyö on ollut päätoiminen eli vähintään 50 %.

Ensimmäinen vuosisidonnainen palkanosa tulee pääsääntöisesti kuuden vuoden palveluksen jälkeen.

Sen suuruus on 4 % peruspalkasta. Sitä ei tarvitse anoa, mutta on hyvä itse huolehtia, että työnantaja ryhtyy sitä ajallaan maksamaan. Työnantajan tehtävänä on palvelussuhteen alkaessa määrittää vuosisidonnaiseen palkanosaan oikeuttavan ajan määrä, ja työntekijän tehtävänä on esittää luotettava todistus niistä palvelussuhteista, joihin hän haluaa vedota. Vuosisidonnaiseen oikeuttavan ajan määrä on selvitettävä aina uudelleen, kun työnantaja vaihtuu. Eri seurakunnissa voidaan tehdä erilaisia ratkaisuja siitä, mitä muusta kuin seurakunnan palveluksesta otetaan huomioon.

Seurakunnilla on mahdollisuus myöntää vuosisidonnainen palkanosa jo ennen kuuden vuoden palvelusajan täyttymistä, ns. ennakointi. Vuosisidonnaiseen oikeuttavaksi ajaksi voidaan lukea myös tietyt tutkinnot tai muu kokemus/harrastuneisuus. Työnantaja käy ennakkoinnin käyttöönotosta ja sen perusteista neuvottelut työntekijöitä edustavien pääsopijajärjestöjen asettamien luottamusmiesten kanssa. ✕

KANTTORI-URKURILIITON OPINTOMATKA Pohjoismaiseen kirkkomusiikkisymposiumiin Göteborgiin Ruotsiin 7. – 11.9.2016

KANTTORI-URKURILIITTO järjestää opintomatkan Pohjoismaiseen kirkkomusiikkisymposiumiin Ruotsiin. Matkalle lähdetään 7. syyskuuta 2016. Matka päättyy symposiumin päättyessä 11. syyskuuta. Opintomatka sisältää

matkat Helsinki – Göteborg – Helsinki, symposiumin ohjelman (ml. juhlaillallinen), majoituksen sekä liiton ohjelman ja palvelut.

Lisätietoa opintomatkan ohjelmasta ja hinnasta julkaistaan uutiskirjeessä ja liiton kotisivuilla, kunhan tiedot ovat saatavissa pal-

veluntarjoajilta. Alustava hinta-arvio on 1200 euroa. Matkalle voi saada liiton opintomatkastipendin (200 euroa), jos ei ole sellaista saanut kuuteen täyteen vuoteen. ✕

Ilmoittautuminen opintomatkalle alkaa
1.10.2015 ja päättyy 31.10.2015. Ilmittautumiset:
heli.meinola@akiliitot.fi,
puh. 09 4270 1515 tai kotisivujen kautta
www.akiliitot.fi -> Tapahtumakalenteri

ANNA OSAAMISEN KASVAA JA INSPIROIDU

– KK tukee seurakuntien työntekijöiden asiantuntemuksen kehittymistä

EEVA SALO-KOPPERI
Koulutussuunnittelija,
Kirkon koulutuskeskus

KOULUTUS ON KESTÄVÄ henkilöstöpoliittinen investointi, joka on kannattavaa ja tukee työn kehittämistä ja työhyvinvointia. Henkilöstön kehittäminen ja osaamisesta huolehtiminen on entistä ajankohtaisempaa. Kirkossa ja yhteiskunnassa on käynnissä monia muutoksia, jotka heijastuvat seurakunnan työhön ja työntekijöiden osaamistarpeisiin. Näitä voi kukin nimetä omasta työstään useita kuten esimerkiksi hengellisen elämän ja yhteisöllisyyden vahvistaminen, erilaisten katsomusten kirjon haaste sekä talouden ja rakenteiden muutokset ja vaikutukset.

Muutokset edellyttävät seurakuntien johdolta, työyhteisöiltä ja työntekijöiltä seurakunnan perustehtävän kirkastamista, työn ja toimintatapojen yhteistä arviointia ja kehittämistä. Toimintaympäristön muuttuessa työyhteisöt tarvitsevat muutosvalmiutta ja uudistumiskykyä.

Koulutuskeskuksessa kiinnitymme seurakuntien elämään ja toimintaan

Järvenpäässä sijaitsevan Kirkon koulutuskeskuksen koulutukset vastaavat näihin tarpeisiin. Koulutuskeskuksen toiminnan ydintä ovat seurakuntien työn kehittäminen, uusiin haasteisiin vastaaminen sekä työntekijöiden ammatillisen kasvun ja kehittymisen tukeminen.

Koulutuskeskuksen koulutukset tarjoavat mahdollisuuden syventyä yhdessä asiantuntijuuden kysymyksiin ja ammattitaidon kehittämiseen. Koulutuksiin sisältyvät kehittämistehtävät nousevat ajankohtaisista seurakuntatyön ja henkilöstön osaamisen kehittämisen haasteista.

Koulutus on edullista, sillä koulutuskeskuksen toimintaa tuetaan kirkon yhteisin resurssein.

Kirkon koulutuskeskuksessa tunnistamme tarpeen dialogin vahvistamiseen ja moniammatillisuuteen. Yhä useamman koulutuksen kohderyhmä

on moniammatillinen. Ylitämme ammatti- ja työalojen raja-aitoja sekä koulutusten sisällöissä että koulutuksen työryhmissä.

Vuosi sitten hyväksytyssä Kirkon koulutuskeskuksen koulutusajattelussa (ks. tarkemmin sakasti.evl.fi/koulutus) nostettiin esille viisi näkökulmaa:

- ▶ vahvistamme hengellistä elämää ja uskomme kirkon työhön
- ▶ mahdollistamme moniammatillisia kohtaamisia
- ▶ inspiroimme
- ▶ opimme yhdessä ja
- ▶ toimimme verkostoissa.

Koulutuskeskuksen koulutuksiin osallistujat ovat antamissaan palautteissaan ilmaisseet koulutusten rakentavan kokonaisnäkemyistä, antavan innostusta, motivaatiota ja työssäjaksamista sekä vahvistavan kirkon työntekijän identiteettiä.

Oppimisympäristöjen kehittäminen jatkuu

Koulutusajattelusta innostuneina koulutuskeskuksessa on jatkettu oppimisympäristöjen uudistamista. Tavoitteena on luoda kirkon työntekijöiden oppimiselle henkinen ja fyysinen tila, joka tukee pedagogisesti inspiroivaa prosessia ja joka tarjoaa tiloja sekä yhteiseen kokoontumiseen että omaan reflektioon.

Apajaa, kirkon omaa verkko-oppimisympäristöä, hyödynnetään

Kirkon koulutuskeskuksen erityisesti useampijaksoisissa prosessikoulutuksissa ja enenevässä määrin myös Kirkon koulutuskeskuksen järjestämissä pastoraalitutkinnon opintokokonaisuuksissa. Apaja mahdollistaa vuorovaikutuksen ja yhteisöllisen oppimisprosessin koulutusten etäopiskelujaksoilla.

Koulutuskeskuksen tiloja ja kalusteita on uudistettu siten, että ne tarjoavat mahdollisuuden monipuolisille toiminnoille kuten erilaisille oppimistilanteille ja muille kokoontumisille sekä kokouksille (ns. multitalakonsepti).

Raikkailla ja virkistävillä värisävyillä ja tilaratkaisuilla haluamme toivottaa tulijat tervetulleiksi. Haluamme tarjota kokemuksen, että osallistujia arvostetaan ja heidän hyvinvoinnista pidetään huolta. Erilaisilla elementeillä ja valinnoilla tuodaan ilmi esteettisyyttä, kestävän kehityksen arvostamista ja koulutuskeskuksen yhteyttä Tuusulanjärven luonnonmaisemaan.

Oppimisympäristöä on laajennettu luentosaleista ja ryhmätyötiloista aulaan sekä oleskelutiloihin. Tilojen ratkaisut tarjoavat mahdollisuuden työskentelyihin, joissa osallistujat voivat halutessaan myös liikkua ja seistä, mikä edistää osallistujien työhyvinvointia. Ryhmätyötiloissa on erilaisia toisistaan erottuvia profiileja kuten nettineuvottelumahdollisuus, musiikki- ja nuottihuone sekä hiljaisuus-mietiskelyhuone.

Oleskelutiloista on luotu noja-tuoliratkaisulla paitsi viihtyisiä myös funktionaalisesti toimivia niin, että ne tarjoavat mahdollisuuden virkistytymiseen koulutuspäivän jälkeen ja ne voivat toimia myös pienryhmä- ja kokoustiloina.

Vuoden 2016 kirkon henkilöstökoulutuskalenteri on avattu. Tervetuloa Kirkon koulutuskeskuksen koulutuksiin ja tutustumaan uudistettuun oppimisympäristöön! ✕

- ▶ Kirkon koulutuskeskuksen koulutustarjonta vuodelle 2016 näkyy tämän lehden sivuilla 10–11 olevassa taulukossa ja tarkemmin Kirkon koulutuskeskuksen toimittamassa Kirkon henkilöstökoulutuskalenterissa osoitteessa sakasti.evli.fi/koulutus.
- ▶ Ilmoittautuminen vuoden 2016 koulutuksiin päättyy 31.10. Järvenpäässä sijaitseva koulutuskeskus on kirkon omin resurssein toimiva koulutusorganisaatio, joka kouluttaa vuositasolla noin tuhat kirkon työntekijää.
- ▶ Koulutuskeskuksen keskeisin koulutustarjonta muodostuu pastoraalitutkintojen opintokokonaisuuksista, kirkon johtamis- ja konsulttikoulutuksista sekä kirkon eri tehtäväalueiden erityiskoulutuksista.
- ▶ Koulutusta on tarjolla mm. papeille, kanttoreille, kasvatuksen ja diakonian työntekijöille, työnohjaajille, talouden ja hallinnon asiantuntijoille ja johtajille sekä esimies- ja johtamistehtävissä toimiville kirkon työntekijöille.
- ▶ Koulutuskeskus on monien kansainvälisten ja kotimaisten kokousten ja seminaarien pitopaikka ja siten yksi ikkuna kirkkoamme.

Kirkon koulutuskeskuksen alkavat koulutukset **2016**

Pastoraalikoulutus

Sana ja elämä I (6 op) 20. - 22.1. ja 19. - 21.9.

Sana ja elämä II (6 op) 1. - 3.2. ja 3. - 5.10.

Sana ja elämä III (6 op) 7. - 9.3. ja 10. - 12.10.

Spiritualiteetti ja jumalanpalveluselämä I
(4 op) 25. - 29.1.

Spiritualiteetti ja jumalanpalveluselämä II
(4 op) 14. - 18.3.

Spiritualiteetti ja jumalanpalveluselämä III
(4 op) 12. - 16.9.

Diakonia, missio ja globaali vastuu I
(5 op) 8. - 9.2. ja 2. - 4.5.

Diakonia, missio ja globaali vastuu II
(5 op) 12. - 13.4. ja 19. - 21.10.

Diakonia, missio ja globaali vastuu III
(5 op) 15. - 16.8. ja 16. - 18.11.

Sielunhoito I (4 op) 15. - 19.2.

Sielunhoito II (4 op) 25. - 29.4.

Sielunhoito III (4 op) 21. - 25.11.

Viestintä ja vuorovaikutus I (3 op) 29.2. - 2.3.

Viestintä ja vuorovaikutus II (3 op) 30.3. - 1.4.

Viestintä ja vuorovaikutus III (3 op) 17. - 19.10.

Kristillinen kasvatus I (4 op) 7. - 11.3.

Kristillinen kasvatus II (4 op) 29.8. - 2.9.

Kristillinen kasvatus III (4 op) 7. - 11.11.

Ylempi pastoraali (5 op) 21. - 23.3. ja 12. - 14.12.

Jumalanpalvelus

Kirkolliset toimitukset (10 op) 10. - 13.5. ja 2. - 4.11.

#tehdään yhdessä#messu (5 op) 30.11. - 2.12.

Syemmälle messuun (15 op) 7. - 11.11.

Saarnakoulutus (10 op) 15. - 18.11.

Jumalanpalvelukset mediassa (3 op) 24. - 26.10.

Opintomatka Englantiin (3 op) 20. - 24.5.

Musiikki

Cantor I 2016 (4 op) 25. - 28.1.

Cantor II 2016 (4 op) 8. - 11.2.

Sävellys ja sovitus 2016 (5 op) 14. - 18.3.

Musiikki rippikoulussa 2016 (5 op) 10. - 13.5.

Elävä psalmlaulu 2016 (5 op) 12. - 16.9.

Syemmälle virsisoittoon 2016 (5 op) 27. - 30.9.

Raamattuteologia

Raamattumoduuli muille kuin teologeille
(5 op) 30.3. - 1.4. ja 24. - 26.8.

Sielunhoito

Sielunhoidon erityiskoulutus Turku (60 op) 9. - 11.9.

Sielunhoidon erityiskoulutus Kuopio ja Mikkeli
(60 op) 18. - 20.5., 12. - 16.9. ja 19. - 23.9.

Johtamiskoulutus

Kirjo III (20 op) 13. - 15.1., 27. - 29.4. ja 26. - 28.10.

**Kirjo II b 1. moduli, Srk:n
toimintaresurssit ja linjaukset**
(7 op) 20. - 22.1. ja 6. - 8.4.

Kirjo II b 2. moduli, Henkilöstöjohtaminen
(7 op) 17. - 19.8. ja 12. - 14.12.

Kirjo II c/d 1. ryhmä (20 op) 15. - 17.8. ja 12. - 14.10.

Kirjo II c/d 2. ryhmä (20 op) 7. - 9.9. ja 14. - 16.11.

Työnohjaajakoulutus

Kirkon työnohjaajakoulutus 2016
(60 op) 7. - 9.9. ja 2. - 4.11.

Konsulttivalmennus

Kirkon konsulttivalmennus 2016
(35 op) 21. - 23.9. ja 7. - 9.12.

Kirkon kasvatus

KEK/Kasvatuksen menetelmät

(5 op) 18. - 19.1. ja 16. - 18.5.

KEK/Dialogisuus kirkon työssä

(5 op) 1. - 2.2. ja 30.5. - 1.6.

KEK/Erityistä tukea tarvitsevat lapset, nuoret ja perheet

(5 op) 31.8. - 2.9. ja 31.10. - 2.11.

KEK/Teologia ja pedagogiikka kirkon kasvatuksessa

(5 op) 5. - 7.9. ja 21. - 22.11.

(KEK = Kasvatuksen erityiskoulutukseen kuuluva moduuli)

Diakonia

DEK/Päihteet ja riippuvuus

(5 op) 24. - 26.2. ja 25. - 27.5.

DEK/Vanhuus elämänvaiheena

(5 op) 2. - 4.3. ja 3. - 4.10.

DEK/Vammaisuuden ytimessä

(5 op) 9. - 11.3. ja 28. - 30.9.

DEK/Elämä ja kuolema

(5 op) 30.5. - 1.6. ja 30.11. - 2.12.

DEK/Diakonian teologia

(5 op) 9. - 11.3. ja 12. - 14.9.

(DEK = Diakonian erityiskoulutukseen kuuluva moduuli)

Muu koulutus

Harjoittelunohjaajien koulutus- ja neuvottelupäivät (1 op) 31.10. - 1.11.

Lisätietoja Kirkon henkilöstökoulutuskalenterista osoitteessa sakasti.evl.fi/koulutus

HARVINAINEN ARVONIMI MIKKELIIN MATTI-VEIKKO KUUSESTA MUSIIKKINEUVOS

TASAVALLAN PRESIDENTTI on myöntänyt 8.5.2015 musiikkineuvoksen nimen ja arvon diplomiurkuri, director cantus, director musices **Matti-Veikko Kuuselle**. Elämäntyönsä pääosan Kuusi on tehnyt Mikkeliissä vuodesta 1977 lähtien Tuomiokirkko-seurakunnan kanttorina.

Tämä on toinen kerta, kun pitkän linjan seurakuntakanttori Mikkelin hiippakunnassa saa tämän harvinaisen arvonimen. Edellisen kerran tällaista tapahtui 1970-luvulla. Ennestään täälläpäin on yksi muulla tavoin ansioitunut musiikkineuvos, Mikkelin musiikkiopiston ensimmäinen rehtori **Harry Miller**, 96.

Kuusi on palvellut alueen vaativimpien kuorojen kuten Mikkelin Kamarikuoron, Mikkelin Oopperakuoron, Mikkelin tuomiorovastikunnan Oratoriokuoron sekä Mikkelin Tuomiokirkkokuoron menestyksellä johtajana.

Ikäpolvessaan hän kuuluu suomalaisten urkuriin kirkkokuorojen ja on konserttoinut yli neljän vuosikymmenen ajan. Hän on osoittautunut myös taitavaksi säveltäjäksi.

Mikkelin Kaupunginorkesterin kanssa hän on soittanut runsaasti urkurina, urkusolistina ja cembalistina. Pianistina hän on esiintynyt maamme eturivin laulutaiteilijoiden kanssa.

Hän on ollut paljon käytetty urkujen rakenteen, suunnittelemisen ja huoltamisen asiantuntija.

AARRE KUNNAS

Tuomiokirkkoseurakunnan laajojen tehtävien ohella hän on vastaanottanut myös erityisen paljon Mikkelin hiippakunnan tuomiokapitulin järjestämien tilaisuuksien kuoro- ja muun musiikkitoiminnan suunnittelusta, valmistelusta ja johtamisesta.

Piano- ja urkujensoiton opettajana Kuusi on toiminut Mikkelin Musiikkiopistossa. Hän on tehnyt yhteistyötä Mikkelin musiikkiluokkien kanssa yli kolmekymmentä vuotta. Hän on kuulunut musiikkiaineiden valintakokeiden asiantuntijoihin eri oppilaitoksissa.

Kuusi on toiminut vuosikymmeniä puheenjohtajana Etelä-Savon kanttorien yhdistyksessä ja Etelä-Savon kirkkomusiikkipiirissä.

Eläkkeelle jääntinsä jälkeenkin Kuusi palvelee jatkuvasti Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan sijaiskanttorina. ✕

TEKSTIN ÄÄRESSÄ -PALSTA ON SIIRTYNUT LIITON KOTISIVUILLE

CRUXIN TEKSTIN ÄÄRESSÄ -PALSTA on siirtynyt verkkosivuille. Se löytyy etusivun linkistä www.akiliitot.fi/ Tekstin ääressä hakukone. Hakukoneella voi etsiä tekstinselityksiä ja musiikkiehdotuksia kirkkovuoden pyhän, vuosikerran, raamatuntekstin ja kirjoittajan mukaan.

PAPPISLIITON OPINTOMATKAT VUONNA 2016

PYHIINVAELLUS SANTIAGO DE COMPOSTELAAN JA FINISTERRAAN 21.4.–3.5.2016

Pyhiinvaelluksella liitytään Santiagon tien perinteeseen ja tutustutaan pyhiinvaelluksen historiaan ja nykypäivään. Tavoitteena on oman spiritualiteetin hoitaminen ja rukouselämän syventäminen.

OPINTOMATKA SAKSAAN 4.–11.10.2016

Reformaation merkkivuoteen valmistava opintomatka Lutherin jalanjäljille Saksaan. Kohteina Lutherin elämään liittyviä kohteita kuten Eisenach, Erfurt, Eisleben, Wittenberg. Opintomatkan tavoitteena on tutustua uskonpuhdistuksen syntysijoihin ja saada valmiuksia reformaation juhluvuoden valmisteluihin ja toteutukseen seurakunnassa.

OPINTOMATKA VENÄJÄLLE PETROSKOIN SUOMALAISUGRILAISEEN TEOLOGIKOKOUKSEEN 16.–21.08.2016.

Kokoontumisen teemana on "Luterilainen ja ekumeeninen" ja kokouspaikana Petroskoin seurakunnan uusi kirkko. Kokouksen päätteeksi osallistujat saavat tutustua Inkerin kirkon seurakuntiin Karjalan, Länsi-Inkerin ja Pietarin rovastikunnissa.

Ovatko tietosi oikein jäsenrekisterissä?

PÄIVITÄ TIETOSI elämäntilanteesi muuttuessa esim. työpaikan vaihtuessa, jäädessäsi pois työstä esim. työttömyyden tai hoitovapaan takia, jäädessäsi eläkkeelle jne.

Muutoksen teet helpoiten kirjautumalla AKin sivuille kohtaan jäsentietojen muutos. Kirjautumista varten tarvitset jäsennumeron ja salasanan. Jos sinulla ei ole tunnuksia, pyydä ne liiton toimistosta, toimisto@akiliitot.fi.

Työpaikan vaihtuessa täytyä valtakirjalomake ja anna se työpaikkasi palkanmaksajalle, jotta jäsenmaksuperintä jatkuu katkeamattomana. Valtakirjan voit tulostaa liiton nettisivuilta tai pyytää liiton toimistosta. ✕

UUSI TOIMINNANJOHTAJA YHTEISTYÖJÄRJESTÖÖMME

AKIN STTK:LAINEN yhteistyökumppani Kirkon alat ry on valinnut uudeksi toiminnanjohtajaksi KTM **Paula Aaltosen**. Aaltonen seuraa tehtävässä eläkkeelle siirtyvää toiminnanjohtajaa **Ritva Rasilaa**.

Aaltonen on työskennellyt viimeksi Helsingin yliopiston kvestuurissa palvelupäällikkönä ja sitä ennen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon talousosastolla ryhmäpäällikkönä. Aaltonen on aloittanut tehtävässään 7.9.2015. ✕

Kyllä nyt liikkuu ja tapahtuu

EERO ANNALA
KANTTORI-URKURILIITON
PUHEENJOHTAJA
eero.annala@evl.fi

Liikkeellä ovat työntekijät, työnantajat, ammattiliitot ja maan hallitus. Liikkeellä ovat turvapaikanhakijat ja pakolaiset. Liikkeellä ovat monien leikkauksuhkien pelästytämät ihmiset mielenilmauksissa ja -osoituksissa. Näillä viime mailituilla tapahtumilla vastustetaan asioita ja yritetään muokata asenteita. Ihmiset ovat lähteneet oikeasti kaduille. Edelleen jatkuvat koko Suomessa eri tasoilla YT-neuvottelut. AKI on aikanaan linjannut säännönmukaisesti, että jos joudutaan pohtimaan työvoiman suuruutta tai työtehtävien jakoa, niin lomauttaminen on kirkossamme irtisanomisia parempi vaihtoehto. Nyt tarvitaan oikeaa asennetta ja perustehtävän kirkastamista kirkon työssä. Tilastot tosin osoittavat, että kyllä akilaisia on muuallakin työelämässä. Jäsenemme ovat meille tärkeitä.

Hyvinä aikoina ammattiyhdistystoiminta koetaan itseisarvona, huonoina aikoina ei niinkään.

AKI on myös liikkeellä. Äskettäin ilmestynyt uutiskirje toteaa yksikantaan, että hallituksen esitykset leikkauksista ja muutoksista työelämässämme luovat ilmapiiriä, jossa papit ja kanttorit laitetaan ahtaalle ja epätasa-arvoiseen asemaan työmarkkinoilla. Työnantajapuolelta ei ole kuulunut juuri mitään, vielä. Pelkään pahoin, että nyt luodaan poteroimaisia asemia, hyvä yhteistyö kärsii ja työelämän kehittäminen ontuu, kun pitäisi katsoa tulevaisuuteen.

AKIn toiminta-ajatuksena on vastata perusliittojen puolesta kanttorien ja pappien palkka- ja muusta edunvalvonnasta, valtakunnallisesta ja paikallisesta vaikuttamistoiminnasta sekä AKI-yhteisön viestinnästä ja työmarkkinayhteyksistä.

Perusliitot vastaavat erityisesti ammattialansa identiteettiin, koulutukseen ja ammatilliseen toimintaan liittyvistä asioista sekä niihin liittyvistä kansainvälisistä yhteyksistä.

Ammattijärjestönä AKI korostaa jäsenten ammattitaidon ja ammatillisuuden sekä niiden jatkuvan kehittämisen merkitystä. AKI kannustaa jäseniä kollegiaalisuuteen, oman ja työtovereiden työn arvostamiseen, yhteistyön rakentamiseen ja työssä jaksamisen edistämiseen. AKI on nyt vahva vaikuttaja ja toimija.

Rakastan soittaa häitä! Musiikilla on suuri merkitys kirkkohäissä. On kauniita ihmisiä, on onnellisia ihmisiä ja on nähty vaivaa. Kirkkohäiden määrä on kuitenkin laskussa. Eiköhän kääritä hihat ja mietitä ydinosaamisemme asennetta, työtapoja, läsnäoloa ja rukouksen voimaa. ✕

Eiköhän kääritä hihat ja mietitä ydinosaamisemme asennetta, työtapoja, läsnäoloa ja rukouksen voimaa.

Yhteiskuntasopimus

– MIKÄ MENI PIELEEN JA MIKSI?

JUSSI JUNNI

AKIn toiminnanjohtaja

VIIMEISEN KOLMEN VUODEN aikana työmarkkinoilla on ollut poikkeuksellisen paljon kolmikannassa eli keskitetysti valtion, työnantaja-keskusjärjestöjen ja palkansaaja-keskusjärjestöjen välillä käytyjä neuvotteluja ja mittaluokaltaan isoja työmarkkinaratkaisuja. Vuonna 2013 saatiin aikaan lähes kaikkien alojen palkkakehitystä säätelevä työllisyys- ja kasvusopimus, vuonna 2014 saatiin sovittua massiivisesta eläkejärjestelmän uudistuksesta ja vuonna 2015 on käyty kahteen otteeseen neuvotteluja yhteiskuntasopimuksen aikaansaamiseksi.

Rousseausa lukeneille yhteiskuntasopimus on tähän asti tarkoittanut vallan muuta kuin mihin neuvotteluissa lopulta pyrittiin – keskitettyyn työmarkkinaratkaisuun eli jonkinlaiseen työllisyys- ja kasvusopimuksen toisintoon, siis vanhalla terminologialla tupoon. Mikä tarve valtakunnassa on uudelle sopimukselle?

Valtion budjetti tasapainoon

Taustana yhteiskuntasopimukselle on julkisen sektorin jatkuva kestävyysvaje eli tilanne, että pääasiassa valtion budjetissa menot ylittävät tulot: rahaa siis käytetään valtiontaloudessa enemmän kuin sitä tulee. Jonkinlaisessa tasapainossa on viimeksi oltu ennen finanssikriisiä vuonna 2008. Rat-

**Taustana
yhteiskunta-
sopimukselle
on julkisen
sektorin
jatkuva
kestävyys-
vaje.**

kaisuna voidaan yrittää vaikuttaa siihen, että tuloja (käytännössä lähinnä erilaisia veroja) saataisiin kerättyä enemmän, toisaalta voidaan yrittää leikata valtion menoja. Voidaan myös ottaa enemmän velkaa, jolloin voidaan jatkaa jonkin aikaa tilannetta, että tulot ovat pienemmät kuin menot.

Maan nykyinen hallitus on päättänyt, että lisävelkaa ei oteta vaan valtion velkaantuminen on käännettävä laskuun. Se edellyttää tulojen ja menojen saamista tasapainoon. Massiivisista leikkauksista eri valtionhallinnon aloilla ovat kaikki saaneet lukea eri medioista.

Lisäksi on pyritty lisäämään tulopuolta. Siihenkin on pari vaihtoehtoa. Yhtäältä voidaan nostaa veroja, jolloin valtion kassaan

kilisee enemmän rahaa tuloista ja kulutuksesta. Verojen nostamisen haittapuolena on ostovoiman laskeminen, jolloin kulutusveroja, kuten arvonlisäveroa, ei kerry samassa määrin enemmän kuin pelkkä veroprosentin nostaminen antaisi olettaa. Toisaalta verotus voidaan pitää nykytasolla, kunhan verotettavassa taloudessa liikkuisi enemmän euroja, joita voidaan verottaa. Juuri tähän yhteiskuntasopimuksella oli tarkoitus vaikuttaa.

Lisää rahaa Suomeen

Yhteiskuntasopimuksen tavoitteena on ollut saada Suomeen lisää rahaa, jota voitaisiin verottaa nykyisellä veroasteella. Ja koska tätä rahaa ei haluta ottaa velkana, on toinen vaihtoehto koettaa lisätä

vientiä – siis sitä, että suomalaisia tuotteita ja palveluita myydään ulkomaille, jolloin ulkomaista rahaa saadaan Suomen talouden rattaisiin.

Viennin edistäminen on järkevää, koska Suomen vaihtotase on ollut negatiivinen lokakuusta 2011 lähtien (12 kk liukuva keskiarvo). Se tarkoittaa sitä, että syksystä 2010 viime kevääseen Suomessa liukuva raha on vähentynyt – peräti 9 miljardilla eurolla – kun suomalaiset ovat syytäneet ulkomaille enemmän rahaa kuin millä he ovat onnistuneet myymään työtään rajojemme ulkopuolelle. Kun Suomen kokonaisveroaste on 45 % luokkaa, tarkoittaa se sitä, että viidessä vuodessa julkisen sektorin tuloista on luennut ulkomaille yli 4 miljardia

euroa, mikä onkin sitä suuruusluokkaa, jota valtion budjetissa yritetään leikkauksilla ja tulopuolen kasvattamisella tasapainottaa.

Yhteiskuntasopimuksen ajatus on siis lisätä Suomen kilpailukykyä, jotta saataisiin myytyä enemmän ulkomaille, jotta suomalaiset yritykset ja palkansaajat siten maksaisivat enemmän veroja. Markka-aikana olisi voitu devalvoida eli laskea markan hintaa ulkomaisiin valuuttoihin nähden, jolloin vientituotteet tulevat ulkomaisille ostajille halvemmiksi ja tuontituotteet suomalaisille kalliimmiksi. Euroaikana tämä ei ole suomensisäisesti mahdollista, joten yhteiskuntasopimuksella on ajateltu toteuttaa fiskaalinen eli ns. sisäinen devalvaatio: lasketaan

työn yksikkötyökustannuksia – käytännössä siis alennetaan palkkoja tai pidennetään työaikoja – jolloin suomalaisten tuotteiden ja palveluiden hintoja voitaisiin laskea kansainvälisten markkinoiden kannalta katsottuna houkuttelevammiksi.

Suomalaisten lyhyt työaika?

Julkisen sektorin työaikoja ja vuosilomia on julkisuudessa kritikoitu. Myös kirkossa noudatettavat 36 tunnin ja 15 minuutin työaika sekä enintään 38 päivän vuosiloma ovat tavalliset myös kunnissa ja valtiolla. Keskustelusta usein unohtuu, että julkisella sektorilla ei ole ollut varaa maksaa samanlaisia palk-

koja kuin yksityisellä ja sen vuoksi työntekijöiden työaika julkisella sektorilla myös on lyhempi. Kirkon hengellisen työn viranhaltijoiden keskuudesta koko ajatus työajan pidentämisestä on kummallinen. Luovuttaisiinko kenties toisesta viikoittaisesta vapaapäivästä ja palattaisiin kuuden päivän työviikkoon, kun muuta rajoitusta työajalle ei nykyisellään ole?

Usein väitetään, että suomalaisen tekemä työaika on EU:n sisäisessä vertailussa lyhimmästä päästä. Näin onkin, jos katsotaan pelkästään kokopäivätyötä tekevien työaikoja eikä oteta huomioon sitä, kuinka suuri osa väestöstä tekee osapäivätyötä. Monissa Euroopan maissa

täysi työaika on pidempi kuin meillä, mutta vastaavasti osa-aikatyö on yleisempää, jotteivat lasten hoitopäivät venyisi kohtuuttoman pitkiksi; tämä kohdistuu erityisesti naisiin. Suomessa työmarkkinat ovat tässä suhteessa tasa-arvoisemmat: jos molemmat vanhemmat ovat työssä, he tekevät tyypillisesti kokoaikatyötä, jolloin heidän yhteenlaskettu työaikansa on pidempi kuin tilanteessa, joissa toisissa EU-maissa perheen äiti tekee osa-aikaista työviikkoa.

AKIn vuoden 2014 jäsentutkimuksen valossa papit ja kanttorit tekevät keskimääräisesti pitkää työviikkoa: kanttorit keskimäärin 39,5 ja papit 42,7 tuntia viikossa. Pappien keskimääräistä työaika nostavat kirkkoherrojen pitkät työviikot; heistä puolet työskentelee yli 45 tuntia viikossa. Koska arkipyhät eivät lyhennä työviikkoa muutoin kuin vuosiloman sisällä, on kanttorien ja pappien työvuosi 11 päivää muuta julkista sektoria pidempi. Työaikakokeiluseurakunnissa on tosin päästy nauttimaan arkipyhien työviikkoa lyhentävästä vaikutuksesta.

Miksi palkka-ale tai työajan pidentäminen eivät toimi?

Voidaan kuitenkin perustellusti väittää, että yhteiskuntasopimuksen toimenpiteet, kuten palkkojen alentaminen ja työaikojen pidentäminen, eivät johtaisi valtion talouden kannalta toivottuun lopputulokseen. Jos palkkoja alennetaan, vähenee valtion keräämä ansiotulovero. Myös kuluttajien ostovoima laskee, jolloin arvonlisäveron ja muiden kulutusverojen kertymät alenevat. Palkkojen alentaminen siis vähentäisi valtion tuloja nykyisestä.

Sama vaikutus on työaikojen pidentämisellä. Jos työaikoja pidennetään, sama työ tulee hoidetuksi

Miksi arkipyhäkeskustelun yhteydessä puhutaan aina loppiaisesta ja helatorstaista? Yhtä hyvin vappu ja itsenäisyyspäivä voitaisiin siirtää lauantaille.

vähemmällä henkilöstöllä, jolloin yrityksille tulee houkutus sanoa irti ylimääräinen henkilökunta. Työaikojen pidentäminen siis johtaisi työttömyyden kasvuun, mikä sekä lisäisi valtion menoja että vähentäisi verotuloja.

Jos elinkeinoelämä näin saisi saman tuotannon nykyistä halvemmalla, lisääntyisikö vienti? Jotkut yritykset varmaankin laskisivat hintojaan lisätäkseen myyntiään kansainvälisillä markkinoilla, mikä saattaisi johtaa tulokseen, että tilauksia tulisi niin, että väkeä tulisi palkata lisää ja työttömyys helpottaisi. Toisaalta kansainvälinen myynti edellyttää, että meillä Suomessa on jotakin myytävää. On esitetty, että Nokian jälkeen meillä ei kansainvälisesti kiinnostavia innovaatioita juuri ole, joten onko viennin lisääntymisestä edes mitään takeita?

Entäpä ne yritykset, jotka ovat tyytyväisiä nykyiseen kansainväliseen myyntiinsä eivätkä laskisi hintojaan? Niiden omistajille kertyisi lisää osinkoa maksettavaksi.

Mitä tehdä arkipyhille?

Erityisesti Elinkeinoelämän keskusliitto EK esittää jatkuvasti tuottavuuden parantamista sillä, että siirretään loppiainen ja helatorstai lauantaille ja näin sekä pidennetään työaikaä että yhtenäistetään työviikkoa. Vuonna 1972 työmarkkinajärjestöt päätyivät vastaavista syistä tällaiseen ratkaisuun, jonka kirkolliskokous lopulta myös siunasi. Paluuliike tehtiin vuonna 1985, mutta tasavallan presidentti Mauno Koivisto päätti myöhentää lain voimaantuloa niin, että loppiainen ja helatorstai palasivat perinteisille paikoilleen vasta vuonna 1992.

Tällä kertaa kirkko on pitänyt kiinni siitä, että pyhäpäiviä ei tule siirrellä mielivaltaisesti työmarkkinoiden

toiveiden mukaan. Pyhäpäivät määritellään kirkkolaissa eikä sitä tarvitse muuttaa. Sitä, lyhentävätkö arkipyhät työviikkoa ja maksetaanko niistä sunnuntaipalkkaa, säännellään muissa laeissa ja työehtosopimuksissa, ja niitä eduskunta ja työmarkkinaosapuolet voivat omien keinojensa perusteella muuttaa. Palkansaajajärjestöt tosin ovat haluttomia lyhentämään työaikaä ilman vastaavaa kompensatiota palkassa.

Kokonaan eri kysymys on, miksi arkipyhäkeskustelun yhteydessä puhutaan aina loppiaisesta ja helatorstaista. Yhtä hyvin vappu ja itsenäisyyspäivä voitaisiin siirtää pysyvästi lauantaille.

Moniarvoistuvassa yhteiskunnassa jouduttaneen jossain vaiheessa ottamaan kantaa siihen, miksi sunnuntailta tai pyhäpäiviltä tulisi maksaa tuplapalkkaa, kun kyseessä on kristilliseen perinteeseen liittyvä lepopäivän suojeleminen. Tuleeko joskus vielä aika, että työntekijällä on käytettävissään jokin kiinteä määrä nykyiset arkipyhät korvaavia liikkuvia vapaapäiviä, jotka hän voi sijoitella oman katsomuksensa mukaisille pyhäpäiville?

Mitä seuraavaksi?

Yhteiskuntasopimusneuvottelujen tyssättyä peräti kahdesti hallitus on päättänyt etsiä haluamiaan menoleikkauksia muualta. Työttömyysturvasta, opintotuesta ja eläkkeiden indeksikorotuksista leikataan, vuorotteluvapaajärjestelmästä saatetaan luopua kokonaan.

Muiden muassa näillä toimilla tavoitellaan miljardin euron vuosittaista vähennystä valtion menoihin. Toisaalta verotusta kiristetään 500 miljoonan euron edestä. Näin yhteiskuntasopimuksella oletetut sopeutukset toteutettaisiin toista kautta.

Yhteiskuntasopimuksen suurin ongelma on, että valtio koetti sopimuksella puuttua suomalaiseen yhteiskuntaan kuuluvaan laajaan sopimusvapauteen. Sopimisen vapaus tarkoittaa sitä, että työnantajalla ja työntekijällä on laaja vapaus päättää työsuhteensa ehdoista – palkasta, työajasta, vuosilomista et cetera. Yleinen laki asettaa työajalle 40 tunnin katon, vuosilomalle 25 tai 30 päivän pohjan ja palkkauksesta ei ole mitään rajoja.

Liittoihin järjestäytyneet työntekijät ja työnantajat käyttävät tätä sopimusvapautta keskitetysti mutta kuitenkin niin, että siihen ei valtiolla ole puuttumista. Juuri sitä hallitus kuitenkin yritti. Nähtäväksi jää, etsitäänkö säästöjä määrittelemällä vuosilomapäiville yläraja tai koko-aikaiselle työajalle alaraja.

Perinteisessä kolmikantajjärjestelmässä työnantajat, työntekijät ja hallitus ovat yhdessä neuvotteleet työttömyysturvasta, eläkkeistä ja muista työmarkkinakysymyksistä. Hallitus on valmistellut lait yleensä saavutetun konsensuksen pohjalta. Voi olla, että tulevaisuudessa hallitus esittää eduskunnalle työmarkkinoita koskevaa lainsäädäntöä ilman kolmikantaista neuvottelua tai ainakin ilman yhteisymmärrystä. ✕

*Toimitusten teologiaa
ja antropologiaa*
Osa 2

HÄÄT: RAKKAUDEN JUHLA

Häät ovat kulttuurissamme keskeinen rakkauden juhla. Pappi ja kanttori ovat monimuotoisessa asemassa: haasteiden keskellä heillä on suuria mahdollisuuksia.

PANU PIHKALA
TT, pastori, tutkija, Helsinki

Kuka on subjekti? Kuka toimittaa toimituksen?

Kysymys saattaa kuulostaa typerältä. Tietysti pappi ja kanttori!

Kulttuuriantropologisesta näkökulmasta asia on kuitenkin monimutkaisempi, ja häät ovat tästä hyvä esimerkki. Etenkin pappi toimittaa, mutta lopulta ihmiset itse osallistuvat

keskeisellä tavalla toimintaan. Pariskunta vihkii itsensä papin välityksellä. Toisaalta voidaan jopa sanoa, että yhteisö vihkii pariskunnan papin välityksellä.

Toimituksissa ja siirtymäriiteissä nivoutuvat yhteen kaksi keskeistä ihmiselämän tarkastelukulmaa: yksilön ja yhteisön näkökulmat. On makukysymys, kumpaa näkökulmaa painotetaan enemmän. Molemmat liittyvät olennaisesti yhteen, eikä yhtä voi ymmärtää kokonaan ilman toista.

Kirjoitussarja tarkastelee kirkollisia toimituksia niiden yhteisöllisen merkityksen näkökulmasta.

Häissä (*Käytän häät-termiä tässä tekstissä laveasti ja tarkoitan sillä avioliittoon vihkimistä ja avioliittoon siunaamista sekä näihin liittyviä juhlallisuuksia.*) pariskunta kaipaa yhteisön tukea ja vahvistusta liitolleen. Toisaalta yhteisö tarvitsee yhteistä käsittelyä siitä, ketkä muodostavat parisuhteita. Näihin perustavoitteisiin liitetään osatavoitteita, jotka vaihtelevat tilanteiden ja aikakausien mukaan. Nämä osatavoitteet voivat olla hyvinkin erilaisia. Yksilöiden puolelta voi esiintyä halua iloita yhdessä tai vaikkapa halua rakentaa sosiaalista statusta. Yhteisön puolelta voi ilmentyä halua kontrolloida yhteisön jäseniä tai toisessa ääripäässä halua siunata pariskuntaa omalle tielleen.

Joka tapauksessa hyvin olennainen häiden piirre on se, että paris-

kunta asetetaan omaksi yksiköksen, perheekseen. He erottautuvat lapsuuden perheistään ("mies jättää isänsä ja äitinsä...", Mark. 10:7). Lisäksi kaikille muille viestitetään, että älkää sotkeko tämän pariskunnan asioita, vaan toimikaa heidän hyväkseen. Terapeutit ja monet muut ajattelijat pitävät keskeisenä sitä, että riittävä erottautuminen pääsee tapahtumaan. Uuden pariskunnan pitää saada elää omaa elämäänsä. Apu on usein tarpeen, mutta vääränlaisilta valtarakenteilta pitäisi välttyä.

Jotta yhteisö ja yksilöt saavat tavoitteensa toteutettua, tarvitaan yhteisöllisesti hyväksytty tapa, rituaali, toiminta. Tämän vuoksi voidaan sanoa, että yhteisö vihkii pariskunnan (ja pariskunta vihkii itsensä) papin välityksellä (kantto-

ria ja suntiota väheksymättä, mutta papin rooli on tässä kohdin keskeisin). Pappi on paitsi kristinuskon ja tietyllä tapaa Jumalan puhemiehenä, myös yhteisön puhemiesena. Käyttäessään vihkipuheessa pariskunnan itse kertomia asioita hän toimii osaltaan myös pariskunnan puolestapuhujana (kirjaimellisesti).

Tässä yhteydessä nousee esiin suuri vaara, joka liittyy kaikkiin kirkollisiin toimituksiin. Onneksi sitä esiintyy nykyään sängen harvoin. Jos pappi näet ajattelee, että vain hän on subjekti, tästä seuraa välittömästi ongelmia. Pappi on tässäkin tehtävässä palvelijan ja välittäjän roolissa. Perimmäinen subjekti on teologisesti tietysti Jumala, joka kaiken kaikessa vaikuttaa, mutta lisäksi papin tulisi muistaa osallistujien moniulotteinen subjektiluonne.

Häissä yhdistykööt
idealismi ja realismi.
Unelmia, iloa ja
kauneutta pitää tukea.

Rakkauden juhla

Kirjoitussarjan ensimmäisessä osassa kuvasin sitä, kuinka kussakin kulttuurissa muotoutuu sisäsyntyisesti juhlia keskeisten asioiden ympärille. Tärkeimmät asiat vaativat riittävän säännöllisen käsittelyn. Häät ovat meidän kulttuurissamme keskeinen rakkauden käsittelyn juhla. Ystävänpäivää on toisinaan pyritty muokkaamaan pariskunnallisen rakkauden päivän suuntaan (St. Valentine's), mutta sen merkitys on toistaiseksi vähäinen häihin verrattuna.

Häiden asema rakkauden keskeisenä juhlinta- ja käsittelypaikkana selittää osaltaan niiden suosiota. Syitä on toki monia muitakin. Vanha sanonta tiivistää ihmiselämän perusasioita: "Syö-juo-mies-nainen." Ruoka ja seksuaalisuus ovat ihmiskunnan yhteisiä nimittäjiä sekä kiinnostuksen kohteita. Ne saavat sitä enemmän tilaa, mitä vähemmän yhteisössä viljellään muita

Virikemateriaalia avioliittoon vihkimiseen
tai avioliiton siunaamiseen uusperheessä
[http://sakasti.evli.fi/sakasti.nsf/sp?Open
&cid=Content3966E9](http://sakasti.evli.fi/sakasti.nsf/sp?Open&cid=Content3966E9)

yhteisiä kulttuurillisia tavoitteita. Esimerkkinä nykytilasta voi tarkastella television ohjelmatarjontaa. Kuinka monta ruoanlaitto- ja hää-ohjelmaa löydät?

Ruoka, rakkaus ja seksuaalisuus ovat kristillisestä (ainakin luterilaisesta) näkökulmasta tarkasteltuna keskeisiä Jumalan lahjoja. Niistä tulee olla kiitollinen ja samalla sitoutua kohtuuteen. Häät ovat iloinen juhla, jossa nautitaan keskeisistä asioista. Kohtuuden määrä vaihtelee, etenkin loppuillasta.

Hääväki on tarkalla korvalla sen suhteen, miten pappi ja kanttori suhtautuvat näihin elämän iloihin ja suuriin asioihin. Korostan kahta asiaa. Yhtäältä on olennaista, että kirkollinen toimitus on kristillinen: Jumalasta puhutaan ja häneltä rukoillaan siunausta. Toisaalta on erittäin tärkeää, että etenkin pappi ilmaisee puheillaan ja käytöksellään ymmärrystä näitä ihmiselämän perusasioita kohtaan. Tämä rakentaa liittymäpinnan ihmisten tilanteen ja toimituksen välille. Se on myös olennaista evankeliumin levittämisen kannalta. Jos ihminen kokee, että kristinuskko käsittelee hänen elämänsä keskeisiä ulottuvuuksia, hän kokee uskonnon mielekkääksi.

Asia on keskeinen myös juma-luusunopin kannalta. Jumalan sanotaan olevan rakkaus, mutta keskeinen tapa Jumalan rakkauden ymmärtämiseen on ihmisten välinen rakkaus, kaikessa vajavaisuudessaankin. Papilla ja kanttorilla on mahdollisuus luoda havahtumisen hetkiä siitä, mitä yhtäläisyyksiä Jumalan rakkaudella ja ihmisten välillä rakkaudella on. Kaikista yleisin häissä käytetty raamatunkohta, 1. Kor. 13, antaa suuntaa juuri tähän. Yhtäläisyyksien lisäksi Jumalan ja ihmisten rakkaudella on myös eroja. Niiden sanoittaminen

POHDITTAVAA PAPILLE HÄIDEN TOIMITTAMISESTA

- ▶ Miten autan pariskuntaa laukaisemaan jännitystä? Millainen huumori auttaa tilanteessa?
- ▶ Miten sanoitan sitä, että tämä pariskunta on nyt oma yksikkönsä, jota lapsuuden perheet tai muut ihmiset eivät saa häiritä, ainoastaan tukea?
- ▶ Käytänkö erilaisia rakkaudesta puhuvia tekstejä Raamatusta ja maailmankirjallisuudesta?
- ▶ Käsittelenkö ulkonäköön liittyviä asioita puheessani? Jos käsittelen, miten teen sen viisaasti? (Esimerkki: On ongelmallista puhua vain morsiamen velvollisuudesta pitää kauneudesta huolta, kuten eräs Satuhäät-ohjelmassa esiintynyt pastori taannoin teki.)
- ▶ Miten käsittelen pariskunnan yhteistä historiaa puheessani siten, että kosketuspinta syntyy, mutta toisaalta en mene liiallisiin yksityiskohtiin tai ylitulkintoihin?
- ▶ Miten huomioin uusperheiden lapset?
- ▶ Millaisen kuvan kirkosta välitän kaasoille, bestmaneille ja muille apuhenkilöille, joita puhuttelen?
- ▶ Miten voin aidosti kannustaa pariskuntaa lukemaan vihkiraamattua? (Henkilö- ja perhekohtaiset esineet ovat nykykulttuurissakin tärkeitä ja perheraamatulla voi olla merkittävyyttä.)
- ▶ Jos saan kutsun hääjuhlaan, miten toimin asian suhteen? Olemmeko keskustelleet asiasta seurakuntani tai rovastikuntani papiston kesken? (Kutsutaanko pappeja vielä, menevätkö he, jos kutsutaan ja miten asiaan suhtaudutaan?)

häissä vaatii tosin tarkkaa harkintaa, mutta voi parhaimmillaan olla ravitsevan vastakulttuurillista.

Nykykulttuurin haasteita ja vaaroja

Voisi luulla, että häiden suhteen tilanne on kirkon kannalta loistava: kansa viettää keskeistä rakkauten juhlaa kokoontumalla kirkollisiin toimituksiin. Onkin totta, että lukuisat häät sujuvat mallikkaasti

ja kirkon rooli ihmisten elämässä saa vähintään tilapäisen nosteen. Ei pidä myöskään väheksyä alitajuisia ja pitkäkestoisia vaikutteita, joita toimitukset ovat omiaan luomaan. Samaan aikaan nykyiseen hääkulttuuriin liittyy kuitenkin monia ongelmia.

Oman ongelmaryhmänsä muodostavat ne tapaukset, joissa seurakunnan edustaja joutuu epäilemään häiden syvempää merkitystä pa-

riskunnalle. Ääritapauksissa kyse voi olla julkkiksista, jotka käyttävät häitä rahan ansaitsemisvälineenä – eivät niinkään lahjojen kuin mediahuomiosta kertyvien tulojen vuoksi. Jos henkilö on menossa seitsemättä kertaa naimisiin, herää kysymyksiä.

Paljon laajempi ongelma on se, kuinka häissä usein ilmenee kulttuurimme sairastuminen ulkonäön ja rahan yliarvostukseen. Nämä mittaustikut ovat niin laajalle levinneitä, että edes kohtalaisen puhdas-sydämisten henkilöiden on vaikea välttyä niiltä. Ei pidä käsittää väärin: ei ainakaan minulla ole mitään sitä vastaan, että ihmiset kiinnittävät häissä huomiota ulkonäkönsä ja rahaakin käytetään kohtuullisesti puolin ja toisin. Ongelmaksi asia muodostuu, jos asioiden ulkonäkö ja mammonan läsnäolo saavat liian suuren roolin.

Jokainen kulttuuri kertoo itsestään havainnollistavasti sen kautta, millaisia rituaaleja se järjestää. Globalisoituvassa maailmassa hääkulttuuriin vaikuttaa olennaisesti amerikkalainen eetos, jossa ulkonäkö ja raha ovat tärkeässä asemassa. Jostain syntyy aina se kuva, joka ihmisillä on mielessä siitä, miltä häiden tulisi näyttää. Populäärikulttuuri ja julkkishäät muokkaavat tätä voimakkaasti. Kuvaava esimerkki on Japani, jossa eri uskontojen edustajat usein haluavat järjestää myös kristilliset häät niihin liittyvien kulttuurillisten mielikuvien vuoksi. Se nyt on vain hienoa järjestää kirkkohäät!

Kun rahasta on tullut universaali arvo, jolla asioita alitajuisestikin mitataan, on tuloksena se, että henkilökohtaisiinkin asioihin tunkeutuu paljouden mittapuut. Asiaa pidetään sitä arvokkaampana, mitä enemmän se vaatii rahaa. Kulutus nivoutuu statukseen ja identiteettiin, kuten esimerkiksi antropologi

Hääkommelluksia

Vihin pariskunnan, jossa sulhanen oli hollantilainen ja morsian suomalainen. Pariskunta halusi lausua toisilleen itsetekeytymänsä sormuslupaukset. Kun hetki tuli, morsian alkoi kaivella miehustansa, jonne oli siis paperin laittanut. Hän kaivoi ja kaivoi ja kaikki odottelivat. Sitten hän huusi: "I can't find it!" Koko kirkko räjähti nauramaan ja kestikin sitten aikansa, kunnes toivomme jatkamaan.

Toisessa vihkimisessä aviopuolisoiksi julistamisen ja siunaamisen jälkeen sulhasen rakas lapsuuden ystävä lauloi Lion Kingin Kings and Vagabonds -biisin. Sulhanen alkoi itkeä vuolaasti. Hän itki ja itki. Morsian, joka oli jo vihitty vaimo, katsoi ensin hellästi itkevää miestänsä, mutta itku vain jatkui jatkumistaan. Odottelin hetken, mutta sitten tuore vaimo kivahti miehelleen: "Lopeta nyt, että päästään jatkamaan!"

Kolmannessa vihkimisessä olin Lammin kirkossa. Kesken puheen musta raatokärpänen alkoi pyöriä pääni ympärillä. Jouduin huitomaan, ettei se lentäisi suuhuni. Morsiuspari hiitti. Toimituksen jälkeen eräs häävieraista tuli kysymään minulta: "Oliko siinä jokin uusi liturginen ele?"

Mirja Lassila, Tervakoski

MUUTAMA AJATUS HÄÄMUSIIKKIIN LIITTYVISTÄ KIISTOISTA

- ▶ Kiistoissa voi olla kyse hyvin erilaisista tilanteista. Joskus ongelmana on se, että vihkipari suhtautuu häihin kuin kuluttaja ostoksen tekemiseen: tietty tuote nyt vain halutaan. Nöyrä ja itsetuntoinen asenne auttaa molemmiin puoliin, sekä vihkiparin että kanttorin puolelta. Loukkaantumisvaara on ilmeinen, jos osapuoli kokee, että toinen "tylyttää". Henkilökohtaiset keskustelut ovat usein hyvä väline.
- ▶ Kanttoreita ei tosiaan tulisi jättää yksin asian kanssa. Seurakuntien vastuunkantajien kesken on tärkeää keskustella asiasta. Vaikka lopputuloksena luultavasti on kuitenkin se, että tilannekohtaista harkintaa tarvitaan, voi keskustelu auttaa yhteisen ymmärryksen kasvattamisessa musiikin roolista.
- ▶ Haasteen muodostaa se, että kanttorit ja papit ovat tutustuneet kirkkomusiikkiin paljon enemmän kuin keskivertosuomalainen. Kirkkomusiikissa on paljon hienouksia, jotka vaativat tutustumista, jotta ne ymmärtää paremmin ja kokee tämän musiikin sitä kautta enemmän omakseen. Toisaalta hyvinkin tavalliselta kuulostavat musiikkikappaleet saattavat olla ihmisille erittäin merkityksellisiä. Kanttorilta vaaditaan herkkyyttä, jotta tämän merkityksen voi tunnistaa. Toisin sanoen: erot keskimääräisessä musiikkimaussa aiheuttavat haasteita.
- ▶ Ei ole itsestään selvää, missä kulkevat hartauteen ja jumalanpalvelukseen sopivan musiikin rajat. Eri ihmisillä ja eri yhteisöillä on eroavia käsityksiä jumalanpalvelusmusiikista, pyhään liittyvästä musiikista. Jumalanpalveluksen teologian taustalla on väistämättä myös kysymys Jumalan läsnäolosta arjessa. Erilleen asetettu palvelee ei-erilleen-asetettua.
- ▶ Musiikin "jumalanpalvelusluonteisuus" liittyy siis laajempaan kysymykseen hengellisesti merkittävästä musiikista. Kun kysytään, millainen musiikki voi välittää Jumalan läsnäoloa, palvella ihmistä ja johdattaa häntä kohti Jumalan tahdon mukaista elämää, ollaan syvällä musiikin ja taiteen teologiassa. Asiaan voi soveltaa yleisen ja erityisen ilmoituksen käsitteitä. Musiikki on arvokasta itsessään, mutta myös suorasanaisten kristillisellä musiikilla on paikkansa. Tämä kaikki heijastuu häämusiikkikysymykseen.
- ▶ Kansainvälisessä musiikkiteologisessa keskustelussa on kiinnostava ero. Tunnettu reformoitu musiikintutkija Jeremy Begbie arvostaa suuresti musiikkia, mutta barthilaisen taustansa mukaisesti pitää musiikkia lopulta välineellisenä. Anglikaani David Brown (kuten luterilainen Joseph Sittler aiemmin) vuorostaan pitää musiikkia itsessään Jumalan lahjana ja työnä, jossa voi olla läsnä siunauksia silloinkin, kun suoraa välineellisyyttä ei voida havaita.
- ▶ Eri yhteisöille ja ryhmille on jossain määrin mahdollista räätälöidä tietynlaista musiikkia, mutta seurakunnan yleisessä jumalanpalveluksessa on väistämättä usein turvauduttava musiikkiin, joka palvelee keskivertoisesti monia eri kuulijoita (vrt. radioasemien profiilit ja suositut kanavat, jotka soittavat musiikkia, joka ei suuresti häiritse ketään).

Hääväki on tarkalla korvalla sen suhteen, miten pappi ja kanttori suhtautuvat näihin elämän iloihin ja suuriin asioihin.

Daniel Miller on havainnollisesti kuvannut. Häistä on pahimmillaan tullut pariskunnan julkinen näyteikkuna, jossa statusta näytetään ja rakennetaan rahallisen kallisarvoisuuden kautta. Asiaan liitetään huomattavia ulkonäköpaineita, joita huomioyhteiskunta vahvistaa. Suorat televisiohäät (kuten Kuninkaalliset häät -ohjelma) ovat sekä absurdi että kuvaava tapaus.

Valitettavan yleinen on tilanne, jossa pariskunta ei ehdi kunnolla keskittyä itse syvimpään asiaan, avioliittoon, vaan stressaa hääjärjestelyistä. Kulttuuriin liittyy toki myös heiluriliike: ääripää synnyttävät vastaliikkeitä. Ehkä näemme vaatimattomien häiden vastakulttuurisen nousun?

Pappi ja kanttori ovat joskus vaikeassa tilanteessa. Pahimmil-

laan heitä pidetään vain status-juhlien yksinä työntekijöinä, joiden tulisi näyttää hyvältä ja toimia kuvaan sopivalla tavalla. Netissä on jo pitkään keskusteltu eri seurakuntien pappien ulkonäöstä. (Kanttorit ovat usein autuaasti piilossa parvella.) Osa papeista ja kanttoreista onkin sangen kyllästyneitä häihin ja kokevat roolinsa vain seremoniamestareiksi.

Ei kuitenkaan pidä luovuttaa. Kaikkein maallistuneinkin ihminen yleensä liikuttuu jossain määrin, kun vihkipari astelee alttarille. Toimituksen kautta voi aueta mahdollisuuksia, joita ei muuten ikinä avautuisi. Ehkä jokin Jumalan sana ja työ jää kuitenkin elämään, vaikka päällisin puolin näyttää siltä, että vihkipuhe valuu vetenä hääjoutsenen selästä?

Ajattelen, että papin ja kanttorin tehtävänä on maallistuneidenkin häiden keskellä katsoa ihmisiin rakastavasti ja edustaa Kristuksen kirkkoa. Kaiken kiillon ja korskan keskelle voi ujuttaa Jumalan valtakunnan vastakulttuurista ääntä. ”Jos joku tarjoaisi talot ja tavarat rakkauden hinnaksi” (Laul. 1. 8:7) on yllättäväkin radikaali teksti nykyisin!

Muutama ajatus papin mahdollisuuksista

Toimitukset ja siirtymäriitit herättävät kaikissa osallistujissa mahdollisuuden käsitellä niitä syviä tunteja, joita toimituksen aihepiiriin liittyy. Elämän kiertokulku on läsnä kaikissa toimituksissa. Häissä se esiintyy iloisella tavalla sukupolvien kulkuun liittyen: tässä tämä pariskunta vuorostaan elää ja yrittää pitää toisistaan sekä mahdollisesti lapsistaan

Hääkommelluksia

Vihin noin kymmenen vuotta sitten jännittyneen parin toiseen avioliittoon. Mummun ja papan lapsenlapsi oli yksi jännittyneimmistä. Paavalin kirkon juoksemiseen sopiva käytävä viihdytti häntä hetken, mutta toimituksen edetessä juoksu kerta kerralta lähenei alttarikaidetta.

Seurailin tilannetta sivusilmällä, kunnes viimeisellä kerralla lapsi sujahti kiepillä yli. Kiittäen nopeita refleksejäni koppasin kuperkeikasta 2-vuotiaan syliini ja jatkoimme mummun ja papan siunaamista yhdessä. Tilanne oli liikuttava ja kaikki hiljenivät. Lähettämisen yhteydessä nostin pienen yli kaiteen ja sinne lähti kolmikko. Hyvin eväin.

Useita vuosia myöhemmin kuulin tuon kirkon suntioharjoittelijalle valistetun, että kaikkeen pitää varautua ja oli kerrottu esimerkki elävästä elämästä. Tunnistin itseni kuvauksesta: nopea lasten kanssa toimeen tuleva pappi.

Riikka Reina, Järvenpää

huolta. Tilanne koskettaa eri sukupolvia ja esimerkiksi vihkiparin vanhemmat sekä isovanhemmat kuuntelevat puhetta herkillä korvalla.

Häiden erityisaihe, parisuhteellinen rakkaus, liittyy kaikkien osallistujien elämään. Monilla on oma parisuhde ja vielä useammalla on takaraivossaan muistoja omien vanhempiensa parisuhteesta. Ja nekin, joilla ei parisuhdetta ole, usein haaveilevat sellaisesta. Jopa ihmiset, jotka ovat valinneet tietoisesti yksinäisyyden, kohtaavat haasteen iloita kuitenkin toisten parisuhteellisesta onnesta.

Osallistujien virittyminen rakkauden universaaliin teemaan tar-

joaa papille ja kanttorille runsaasti mahdollisuuksia. Eräs vanha opetus neuvo, että papin kannattaa kuvitella vihkivänsä itsensä. (Tämä lieenee luterilaisten pappien opetus; mutta mistäs minä toisaalta tiedän, miten hyvin neuvo toimii katolisille papeille.) Olennaista kaikkien koskettavien puheiden ja toimitusten onnistumiseksi on se, että puhuja löytää omasta sisimmästään kosketuskohdan, tai vähintään eläytymismahdollisuuden, vastaavaan asiaan. Tämä oma tunne ja mahdollisuus on sitten sovittava kuulijoiden kokemusmaailmaan ja kieleen.

Pappi, joka on naimisissa, voi kysyä itseltään: mitä silloin tunsin

Jos ihminen kokee, että kristinusko käsittelee hänen elämänsä keskeisiä ulottuvuuksia, hän kokee uskonnon mielekkääksi.

Hääkommelluksia

Kaikki inhimillinen taitaa olla mahdollista myös häissä. Joskus ennen sotia eräässä Oulun hiippakunnan seurakunnassa sulhasen housut syttyvät tuleen kesken vihkimisen. Syynä syttymiseen oli se, että sulhanen oli juuri ennen vihkimistä laittanut palavan piipun housuntaskuun. Sitten sulhanen kesken toimituksen juoksi kirkon lähellä olleeseen jokeen. Morsian säikähti sulhasen yrittävän hukuttautua. Muistaakseni tämä avioliitto kesti lopulta varsin pitkään.

Itselläni hauskin moka taitaa olla se, että eräässä kotivihkimisessä onnistuin tiputtamaan vihkiraamatun perheen akvaarioon.

Tuomo Törmänen, Kuusamo

Joitakin vuosia sitten vanhempi pari oli menossa vihille. He aprikoivat, että menisivätkö he naimisiin kirkossa vai seurakuntakeskuksessa. He sanoivat, että se on samantekevää, olihan vihkipäiväksi sovittu aivan tavallinen arki-ilta, ja vain todistajat tulisivat mukaan. Siispä kehotin suntiota valmistelemaan seurakuntasalin tilaisuutta varten.

Odottelin pariskuntaa seurakuntatalolla. Yllätys olikin melkoinen, kun suntio tuli hakemaan minua kirkkoon vihkimään pariskuntaa. Sulhanen totesi, että he olivat lopulta päätyneet kirkkoon ja että hän oli laittanut kaiken valmiiksi vihkimistä varten, kun suntiota ei näkynyt. Kuoriosassa paloivat isot kynteliköt, joita käytetään yleensä hautaan siunaamisen yhteydessä! Ajattelin, että kai tässä sitten vanha ihminen kuolee ja siirrytään uuteen säätyyn, joten kynttilät saivat palaa ja vihkiminen toimitettiin "normaalisti".

Esko Mattila, Ikaalinen

ja toivoin, kun itse menin naimisiin? Mitä haluaisin sanoa nyt silloiselle itselleni? Pappi, joka ei ole naimissa, voi pohtia: jos olisin menossa naimisiin, mitä toivoisin itselleni sanottavan?

Häät ovat kiiltokuva, mutta sekä realistisella että kauniilla tavalla. Niiden kautta mennään parhaimmillaan sängen syvälle: hetkessä väreilee toiveita ja näkyjä siitä, millaisia haluaisimme olla – ja millaisia ehkä parhaimmillamme voisimme olla, ainakin yhden päivän. "Satuhäät" on osuva termi! Saduilla ei olisi valtaa, ellei niillä olisi tiettyä liittymäpintaa todellisuuteen. Sadut tuovat esiin syviä toiveitamme (ja joskus pelkoja, muttei toivottavasti häissä).

Ajattelen, että häissä yhdistykööt idealismi ja realismi. Unelmia, iloa ja kauneutta pitää tukea. Papin ei pidä olla ilonpilaaja, mutta myös vakavia asioita on käsiteltävä jollain tavalla. Käsikirjamme rukoukset (ja esimerkkipuheet) muistuttavat vaaroista: koettelemukset ja vastoinkäymiset uhkaavat, uskollisuutta tarvitaan ja elämä tuo erilaisia vaihteita eteen.

Papilla on mahdollisuus tuoda ilon keskelle viisaalla tavalla perimätietoa siitä, että avioliitto ja Jumalaan turvautuminen aidosti auttavat vaikeuksissa. Kuitenkin tarvitaan puolisoiden sitkeää sitoutumista, mikä on vaikea teema yksilö- ja nautintokeskeisenä nykyaikana. Itse ainakin usein kipuilen sen kanssa, miten sanoitan keskeistä teemaa vihkipareille: rakastakaa eniten silloin, kun se on vaikeinta. Olkaa valmiita kärsimään toisen puolesta. Viljelkää hyveellisyyttä. Jos ja kun molemmat sitoudutte siihen, saatte huomata, että elämä on vastavuoroisen rikkaasta. ✕

Eläkeläisen iloja ja murheita

Siirryin eläkkeelle Jyväskylän seurakunnan vastuukanttorin virasta 1.10.2011. Elämä ei kuitenkaan muuttunut kovin paljon, sillä jatkoin samantien Kirkon musiikkijuhlien päätoimisena musiikkisihteerinä. Musiikkijuhlat taisivat olla lopulta kaikkein vaativin urakka, mitä työuralleni on satunut. Niistä selvittiin kunnialla, ja suurkuoron johtaminen Aren aukiolla ei varmasti unohdu koskaan.

'Laskeuduttuani' lopulta eläkkeelle olen voinut toteuttaa monia haaveita, joihin työssä ollessa ei ollut aikaa. Laturetket oli aikaisemmin jätettävä väliin, koska ne sijoittuvat aina viikonloppuihin. Nyt olen ehtinyt olla jo monissa mukana, viimeisenä viime talven Finlandia-hiihto. Peruskuntaa on tullut samalla parannettua liikuntaa lisäämällä. Elämämme pituutta emme tiedä, mutta hyvä ruumiillinen kunto lisää selkeästi sen laatua.

Sosiaaliseen elämään on nyt myös enemmän aikaa. Vaikka kanttorin työ on monella tavalla sosiaalista, nyt voimme keskittyä vaimoni kanssa entistä enemmän lähisukulaisten tapaamisiin. Eriytyisen kiitollisia olemme lapsenlapsistamme, joiden kanssa olemme saaneet jakaa yhteistä aikaa. Kesämökillä kesä sujuu heidän kanssaan saunoen, uiden ja pelaten korttia. Olemme huomanneet, että korttipeli voittaa kaikki mobiilipelit. Samalla opetellaan voittamaan ja häviämään ja eletään reaaliajassa. Kesänviettoomme on kuulunut jo useita vuosia lasten purjehdusleiri seurakunnan saarella. Siellä tärkeiden purjehdus- ja partiotaitojen lisäksi lapsenlapset ovat löytäneet

uusia kavereita. Viimeisin retki tehtiin nuorimman lapsenlapsemme, 9-vuotiaan pojan, kanssa Legolandiin. Saimme myös verukkeen olla kolmestaan ja nauttia muun muassa huvipuiston erilaisista vauhtilaitteista.

Olen ollut aikaisemmin mukana kunnallispolitiikassa ja viime syksynä lähdin seurakuntavaaleihin mukaan. Tulos yllätti, sillä olen nyt Jyväskylän seurakunnan valtuuston puheenjohtaja. Aika näyttää, kuinka paljon tässä asemassa voi todella vaikuttaa asioihin. Uudistettavaa näyttäisi olevan paljon. Vaalijärjestelmässä olisi parannettavaa ainakin alue seurakuntamallissa. Vähenevät verotulot haastavat koko kirkkoa uudenlaiseen toimintamalliin. Mielestäni oli valitettavaa, että vauraat seurakunnat kaatoivat kirkolliskokouksessa yhtymämallin, jonka avulla olisi voitu taata myös pienten seurakuntien toiminta.

Nykyisin on aikaa seurata maailman menoa aika tarkasti. Mietteillääksi ja jopa ahdistuneeksi tulee päivittäisistä uutisista. Eniten olen kuitenkin huolissani suomalaisten asenteista erilaisuutta kohtaan. Kristilliseltä arvopohjalta lähtevän

HEIKKI TYNKKYNEN
Jyväskylä/Rantasalmi

ajattelun luulisi olevan huomattavasti suvaitsevaisempaa ja erilaisuutta hyväksyvämpää. Tänä kesänä pakolaisvirrat ovat kasvaneet jo EU:n sisällä osittain hallitsematomiksi. Mietin, pitäisikö seurakuntienkin tehdä jo suunnitelmia pakolaisten vastaanottoon yhdessä kuntien kanssa. Leirikeskuksia ollaan myymässä ympäri Suomea, mutta nyt niillä saattaisi olla käyttöä esimerkiksi pakolaisten vastaanottokeskuksina.

Kirkkomme ei voi mielestäni paeta omaa vastuutaan, olemme evakeliumin ytimessä! ✕

Eniten olen huolissani suomalaisten asenteista erilaisuutta kohtaan.

Musiikki vihkitoimituksissa

Kirkollisessa avioliittoon vihkimisessä pyydetään siunausta vihittäville ja heidän liitolleen. Useimmiten vihkitoimituksen musiikkiin kiinnitetään erityistä huomiota. Millaiset seikat musiikkia ohjaavat?

URSULA HYNNINEN
Kanttori, Korson seurakunta

Kirkkokäsikirjan vihki-kaavassa musiikilliset osuudet voivat olla johdantomusiikki, psalmilaulu, vihkilaulu tai muu sopiva musiikki, virsi sekä päätösmusiikki. Niistä johdanto- ja päätösmusiikki ovat pakollisia, toteutustapa on vapaa.

Vastuu vihkitilaisuuksien musiikista on kanttorilla. Kanttorin viran olemassaolon perusta on yhteisessä

jumalanpalveluselämässä ja tavoitteet määrytyvät sananjulistuksen pohjalta. Kirkkokäsikirjan mukaan vihkitoimituksen rakenne ja siinä käytettävä aineisto rakentavat siltaa seurakunnan yhteiseen jumalanpalvelukseen. Kirkon musiikki toteuttaa kaikkia kirkon perustehtäviä: kanttori palvelee seurakuntaa musiikin avulla.

Pipo kireällä?

Kirkkokäsikirjan antama tavoite on rakentaa jumalanpalveluksen näköi-

nen toimitus. Hääkulttuuri on kuitenkin voimakkaassa muutoksessa: trendinä on rakentaa toimituksesta vihkiparin näköinen. Tämä vaatimus kohdistuu erityisesti musiikkiin. Julkisuudessa ei juuri tiedoteta kirkon työntekijöilleen antamia ohjeita. Ei siis ihme, jos vihkipareille muodostuu kuva, että kanttorin pipon kireys ja viitseliäisyys ratkaisevat vihkimusiikin.

Mallia musiikkitoiveisiin katsotaan vaikka Ruotsin prinssihäistä ehkä huomaamatta, että kanttorin

osuus niissä oli vain virrenveisuun johtaminen uruilla muun musiikin ollessa isolla rahalla tähtiartisteilta ostettua. Kanttori saattaa kokea paineita toteuttaa palveluhenkisesti kaikki tv-häissä kuullut musiikit. Hän saattaa kokea myös taidollista, motivaation- tai ajanpuutetta hitti-biisien siirtämisessä uruille – edes suuntaa-antavia nuotteja ei välttämättä löydy. Oma lukunsa on muut musisoijat; heidän esittämistään kappaleista ei aina huomata edes keskustella kanttorin kanssa.

Käytännöt vaihtelevat

Vihkimusiikkiin liittyvät käytännöt vaihtelevat seurakunnittain paljonkin, ja kanttorit tulkitsevat tilannetta kukin omalla tavallaan. Yksi soittaa marssit toiveiden mukaan, kunhan virsi lauletaan. Toinen tekee puhtaasti asiakaspalvelutyötä, jossa maksavana asiakkaana nähty vihkipari saa mitä tilaa. Kolmas ajattelee kirkkokäsikirjan ohjeen koskevan myös musiikkia. Jakamista saattaa kaihertaa kysymys, toteutuvatko kanttorin palveluviran tavoitteet, jos asiakaspalvelun nimissä joutuu toimimaan vastoin työnantajan ohjeita.

Nykyinen ohjeistus ei vaadi kaiken sallimista, vaan antaa kanttorille kriteerit pohtia vihkimusiikkia yhdessä vihkiparin kanssa. Jos kanttori kokee, että Pulmusten tunnari etäännyttää kestävämmän kauas jumalanpalvelusuonteesta, hän voi ystävällisesti tarjota muita vaihtoehtoja. Vaikka päävastuu musiikista on kanttorilla, myös papilla on erityistä ammattitaitoa arvioida, kuinka vihkitilaisuuden laulujen sanoitukset rakentavat yhteyttä yhteiseen jumalanpalvelukseen.

Pelkästään vihkiparia varten rakennettu tilaisuus on eksklusiivinen: muun läsnä olevan seurakunnan mieltymyksiä tai musiikillisia

Kanttori vastaa musiikista, mutta hän ei ”sooloile” yksin.

mielleyhtymiä ei huomioida. Tienkään ei voida etukäteen määrittää, minkä musiikin kukin kokee pyhäksi. Siitä huolimatta ”silta jumalanpalvelukseen” -periaatteesta ei ole syytä luopua. Silloinkin, kun parin toiveita kuunnellaan, olisi yhdessä mietittävä, mikä musiikki sitten sen mielleyhtymän pyhästä herättää. Jos kirkon työntekijä ei esittelle näitä kirkon omia periaatteita, ne jäävät vieraiksi, ja etäisyys kirkkoon ja jumalanpalvelukseen vain kasvaa.

Virsi ei ole pakollinen, mutta..

Vaikka virsi ei ole pakollinen vihkikaavassa, sitä on hyvä tarjota aktiivisesti. Kun virsi lauletaan, toteutuu ainakin se, miten ”silta yhteiseen jumalanpalvelukseen” vähimmillään voidaan musiikin osalta ymmärtää. Virsikirja tarjoaa toimivan valikoiman vihkipirsä (virret 238–241 sekä 816–824), joissa kiitetään puolisoa ja pyydetään Jumalan apua hyvään avioliittoon. Sävelmissä on valinnanvaraa niin, että suurin osa pareista voi löytää ainakin yhden tutun. Mikään sävelmistä ei kuitenkaan ole niin mutkikas, etteikö valikoimaa kannattaisi esitellä ja tarjoilla. Virsirunoja kauden vaihtelua ja palavampia rukouksia rakkaan puolison ja avioliiton puolesta on vaikea löytää.

Musiikin linjaus kaikkien tietoon

Seurakunnissa on tärkeää käydä keskustelut papiston ja kanttorien kesken, jotta kanta musiikin linjasta vihkitilaisuuksissa on tietoisesti muodostettu ja selvä. Musiikin linjaus on syytä esitellä myös seurakuntaneuvostolle. Kanttori vastaa musiikista, mutta hän ei ”sooloile” yksin, vaan toimii osana seurakuntayhteisöä, jolle hän on myös virkavastuussa. Vaikka toimintaympä-

ristön muutos heijastuu erityisesti viikimusiikkiin, sen seuraukset ovat laajemmat. Musiikillinen irrottelu vihkitilaisuudessa on oire siitä, että nykyisen ohjeistuksen jumalanpalvelusperiaatteesta ollaan luopumassa. Tämä voi myös johtaa siihen, että ei ole enää kriteereitä evätä konfirmoitavien nuortenkaan toiveita saada kulkuemusiikiksi Lady Gagua ja konfirmaatiolaulukseen Cheek'ia. Jumalanpalveluksen ja karnevaalin raja on hyvä olla mietittynä, eikä kanttori voi kantaa

siitä yksin vastuuta. Jos johtavana periaatteena on toteuttaa viikiparien musiikkitoiveet, silloin musiikkia koskevat eri kriteerit kuin muuta aineistoa. Tarkoittaako ”kenen leipää syöt, sen lauluja laulat” kanttorilla ja papilla eri asiaa?

Musiikki itsessään kantaa informaatiota ja merkityksiä. Tiedekeskus Heurekan Musiikki-näyttelyssä sai kokeilla vaikutusta filminpätjän tarinaan vaihtamalla taustamusiikkia. Tarina muuttui musiikin mukaan vuoroin pelottavaksi, surulli-

seksi ja hilpeäksi. Äänimaisemalla on merkittävä rooli emotionaalisen vireen luomisessa ja tukemisessa. Musiikki osaltaan esittelee tilannetta myös vihkitilaisuudessa. Siitä syystä onkin tärkeää, että vihkitoitumituksessa syntyy musiikin kautta tunne osallisuudesta jumalanpalvelukseen. Olisiko nyt aika käydä musiikinteologista keskustelua, joka kirkostamme on puuttunut? Ehkäpä piispainkokouskin voisi pohtia asiaa. ✕

HÄÄYÖ HÄÄMUSIIKKIKONSERTTINA

HEIKKI LEPPÄ
Kappalainen, Tikkurilan seurakunta

lemme Vantaan Pyhän Laurin kirkossa toteuttaneet jo parina-kolmena vuonna järjestelyä, jossa musiikit

on valittu kuhunkin viikimiseen etukäteen. Kullakin vihkiäijällä on siis etukäteen päätetty pappi ja etukäteen päätetyt musiikit. Jos vihkipari on halunnut vaikuttaa musiikkeihin, niin sen on voinut tehdä valitsemalla vihkiäika, jonka musiikit miellyttävät.

Muutos on seurausta tilaisuudessa saamastamme kokemuksesta. Ensimmäisillä kerroilla meillä oli lista, josta morsiusparit valitsivat musiikin. Järjestelmä toimi, mutta aika monella parilla oli vaikeuksia päättää musiikkia. Kappaleiden nimet eivät sanoneet monelle mitään. Eikä kanttorin hyräilykään aina auttanut. Toki oli niitäkin pareja, jotka tiesivät, mitä tahtoivat – ja saivat.

Sitten päätettiin kokeilla järjestelyä, jossa osaan viikimisiä oli valittu etukäteen musiikki. Itseasiassa kuuden peräkkäisen viikimisen kaksitoista eri musiikkia muodostivat häämusiikkikonsertin. Järjestely toimi niin hyvin, että seuraavana vuonna tuota kuuden viikimisen kiertoa jatkettiin loppuun asti. Eräänlaisena bonuksena syntyi kaikille avoin konsertti: tule missä vaiheessa iltaan tahansa kirkkoon, niin yhdeksänkymmenen minuutin aikana kuulet kaksitoista tavallista marssia ja näet kuuden parin viikimiset.

TÄSSÄ SITTEN KANTTORIEN VALITSEMA LISTA:

Felix Mendelssohn: Häämarssi näytelmästä *Kesäyön unelma*
Felix Mendelssohn: *Allegro maestoso e vivace* Urkusonaatista nr 2 c-molli op. 65

Johann Sebastian Bach: *Jesu bleibet meine Freude* (Kristus valo valkeuden) kantaatista no 147

Johann Sebastian Bach: *Preludi C-duuri BWV 553*

Richard Wagner: Häämarssi oopperasta *Lohengrin*

Marko Hakanpää: *Trumpettisävelmä*

Jeremiah Clarke: *Trumpet Voluntary, Prince of Denmark's March*

Erkki Melartin: *Juhlararssi näytelmästä Prinssessa Ruusunen*

Edvard Elgar: *Trio (The Land of Hope and Glory)* teoksesta *Pomp and Circumstances* op.39

Johann Gottfried Walther: *I osa, Allegro*, Urkukonsertista h-molli

Toivo Kuula: Häämarssi
Charles-Marie Widor: *Toccata Urkusinfoniasta nr 5, f-molli, op. 42 no. 1*

Hääkommelluksia

Vihin takavuosina vaimon työkaverin ja tämän miehen. Pariskunnalla oli takana yhteistä tai-valta jo useita vuosia ja myös lapsia, jotka olivat tietenkin mukana vanhempiensa vihkiäisissä. Perheen lapsi oli muistellut vihkimistä kotona: "Kun se Jumala sanoi siellä kirkossa, että..." Kun myöhemmin leukailimme päihde-työtä tekevän ystäväni kanssa, millaisia arvonimiä hän on työssään saanut ja minä tahollani nuoriso-, vankila- ja sairaalapappina, minulla

oli kieltämättä lyödä tiskiä lyömätön arvonimi.

Teemu Paarlahti, Mänttä

Aloin kerran harjoituksissa opastaa hääparia heitä askarruttavasta suudelmakohtadasta: "Tässä kohti VOIN... eiku voitTE suudella." Pik-kusen nauratti ja sanoin, ettei tämä sentään ole mikään sellainen uusi kaava, jossa pastori suutelisi.

Maria Niinivaara, Puolanka

Järjestely ilmentää Hääyö-tapahtuman luonnetta. Ainakin itse olen mieltänyt kirkolliset toimitukset nimenomaan seurakuntalaisten järjestäminä tilaisuuksina. Pappi, kanttori ja suntio ovat asiantuntijoita, jotka auttavat juhlan toteutuksessa. Mutta itse juhla on perheen, suvun ja ystäväpiirin juhla. Seurakuntalaisella on oikeus valita pappinsa (mutta ei muuttaa seurakunnan työvuorolistoja). Kasteperhe tai hääpari valitsee papin kanssa virren tai virret. Morsiuspari toivoo häämarssit. Ja vainajan omaiset valitsevat kanttorin kanssa alku- ja loppusoirot. Perheen ja suvun toiveita kuunnellaan mahdollisimman pitkään ja joskus vähän pitemmällekin. Jos tilannetta verrataan puvun hankintaan, niin normaalisti tehdään mittatilauspukuja.

Hääyö – tapahtumassa tämä asetus muuttuu: seurakunta järjestää tilaisuuden. Seurakunnan kannalta tämä merkitsee, että huomattava osa järjestelystä on päätetty etukäteen. Esimerkiksi tietylle kellonajalle on päätetty vihkiä pappi,

eikä kaikkia vihkikaavan mahdollisuuksia tarjota käytettäväksi. Tämä on kuin valmispukujen myyntiä; hi-hat ja lahkeet voidaan toki lyhentää.

Tämä muutos ei merkitse vain seurakuntalaisten mahdollisuuksien kaventamista: se avaa myös uusia mahdollisuuksia. Ensiksikin häistä kiinnostunut seurakuntalainen voi tulla seuraamaan tapahtumaa ja vihkimisiä tulematta toisen yksityiselle alueelle. Olen myös kuullut

tapauksesta, jossa pari pyysi ystäviään todistajiksi. Todistajat keksivät sitten mennä itsekin naimisiin samassa tilaisuudessa. Kun seurakuntalainen kutsuu omiin häihinsä, kynnys ehdottaa tuplahäitä on lähes ylittämätön. Mutta kun seurakunta on tilaisuuden järjestäjä, ei olekaan kysymys toisen hääsuunnitelmien sotkemisesta.

Toimituskeskustelu

AVIOLIITTOON VIHKIMISTÄ VALMISTELTAESSA

Cruxin vuositeema 2015 on kirkolliset toimitukset. Lehden helmikuun numerossa kirjoitin kastekeskustelusta. Nyt on vuorossa avioliittoon vihkimisen toimituskeskustelu.

KARI PEKKA KINNUNEN
Eläkerovasti, Tuusula

Jtse kullekin papille muotoutuu kokemuksen myötä tietyt tavat ja sisällöt, miten vihkiparin kohtaaminen tapahtuu. Tämän kirjoituksen keskeisimpiä viestejä ovat, että kas-

votusten tapaaminen on, jos vain suinkin mahdollista, välttämätöntä. Lisäksi kohtaamisen ei tule keskittyä vain toimituksen järjestyksestä ja vaihtoehtojen valinnoista sopimiseen, vaan siihen kuuluu pariskuntaan tutustuminen, dialogisuus, yhteyden rakentaminen ja monia syvällekin vieviä kysymyksiä. Seuraavassa kerron, miten olen itse

oppinut toimituskeskustelun käymään. Toivon mukaan siinä on virikkeitä niin aloitteleville papeille kuin myös jo kokemusta omaaville. Kasuaalitoimitusten kirjassa todetaan, että ”papin tulee keskustella vihittävien kanssa siitä, mitä avioliitto on ja mitä Jumalan siunauksen pyytäminen sille merkitsee”. Vihkimistä edeltävä keskustelu siis

kuuluu asiaan, eikä se rajoitu vain kahteen ohjeessa mainittuun teemaan.

Vain kerran olin pappisurani alkuvaiheessa tilanteessa, että pariskunta tuli kirkkoherranvirastoon kuulutustodistuksen kanssa ruoka-tunnillaan ja toivoi, että vihkisin heidät. Silloin saatoimme keskustella vain hetken. Mutta aina muulloin olen voinut sopia tapaamisesta ja vihkimisen harjoittelusta etukäteen.

Kasvotusten kohtaaminen, tutustuminen, usein syväkin keskustelu ja vihkimiskäytännöistä sopiminen on hyvin tärkeää pariskunnalle heidän elämänsä suureen juhlaan valmistaututtaessa. Tapaamiskeskustelun ei tule olla vain papin yksinpuhelua ja kaavan läpikäymistä. Sitä ei voi myöskään luontevasti tehdä puhelimitse. Tällainen valmistautuminen mahdollistaa keskinäisen yhteyden. Kun vihkimisessä on vastassa tutut kasvot, ei tilanne jännitä pariskuntaa lii-

aksi. Valmistautuminen antaa papille keskeiset ainekset vihkipuhetta varten.

Toimituskeskustelun paikka

Jos pariskunnalla on varattuna vihkikirkko tai -kappeli, olen käynyt keskustelun kirkon sakastissa tai muussa paikan yhteydessä olevassa tilassa. Näin on voitu vihkikeskustelun jälkeen myös harjoitella toimitusta. Jos vihkiminen tapahtuu muualla, esimerkiksi juhlapaikalla tai ulkotilassa, olen pyrkinyt järjestämään mahdollisuuksien mukaan harjoitukset myöhemmin vihkipaikalla. Usein on kuitenkin täytynyt tyytyä harjoittelemaan jo ensimmäisen tapaamisen yhteydessä.

Toivon voivani tavata pariskunnan keskustelua varten ilman muita henkilöitä. Joskus ei ole tuntunut hyvältä, kun kumppaneiden vanhemmat, kaasot tai bestmanit ovat olleet jo keskustelussa mukana. Heidän läsnäollessaan ei ole ollut mahdollista puhua eräistä henkilökohtaisista

asioista. Pari ei myöskään ole välttämättä voinut kertoa omia vihkimistoiveitaan, kun heidän vanhempansa ovat olleet aktiivisia omine ehdotuksineen. Nämä sinänsä tärkeät läheiset olen kutsunut vasta harjoitusvaiheeseen, kun olen ensin tutustunut pariskuntaan, keskustellut alla kerrotuista kysymyksistä ja sopinut toimituksen sisällöstä. Normaalisti olen varannut noin tunnin ajan kolmisin käytävään keskusteluun.

Keskustelun tavalliset ja vaikeammatkin kysymykset

Tervehdysten ja lyhyen ”small talkin” jälkeen olen aloittanut kyselemällä henkilöiden taustasta: Mistä he ovat lähtöisin, mitä tekevät työkseen ja niin edelleen? Joskus on ollut hyvä puhua myös heidän kasvuvaiheistaan ja läheisistään. Millaisin kodista annetuin eväin he avioliittoon ovat rakentamassa?

Pääosa keskustelusta liittyy heidän parisuhteeseensa. Tapaamisen alussa on hyvä lähteä avoimilla kysymyksillä, jolloin he voivat kertoa vapaasti itselleen tärkeistä asioista ilman kysymyslistaa. Mutta heidän kertomuksiinsa voi liittyä esimerkiksi seuraavilla kysymyksillä: Miten, missä ja milloin he tapasivat? Miten seurustelu alkoi ja millaisia vaiheita siinä on ollut: Yhteenmuuttaminen, mahdolliset lapset, tasaista elämää vai vuoristorataa? Lähes aina olen pyytänyt tulevia puolisoita kuvailemaan, millainen tuo kumppani on, ovatko he ”taivaallisia kaksoisia” vai monessa asiassa erilaisia ja toisiaan täydentäviä? On ollut myös tärkeää kysyä, mitä he toisessa ja heidän suhteessaan erityisesti arvostavat. Hyvin usein kumppanit eivät ole toisilleen näitä asioita ääneen sanoneet. Harrastukset ja yhteisen ajan vietto kertoo sekin paljon heidän suhteestaan. Huono kysymys ei ole sekään, miten he toimivat erimielisyyksien tullessa. Toki tällöin

jo jonkinlaisen luottamuksen täytyy olla syntynyt papin ja pariskunnan välille.

Avioliittoa koskevan keskustelun avaan usein kysymällä, että miten päätös avioliiton solmimisesta syntyi, kosittiinko vai syntyikö se yhdessä jutellessa, oliko jotain erityistä, miksi juuri nyt. Jatkossa pohditaan usein, millaisia toiveita heillä on avioliittonsa ja yhteisen elämänsä suhteen? Mitä heille kuuluu kymmenen tai kahdenkymmenen vuoden kuluttua? Joskus on hyvä kysyä, miten heidän läheisensä, vanhempansa, lapsensa ja ystävänsä ovat suhtautuneet heidän avioitumiseensa. Jos keskustelussa nousee esille jommankumman tai molempien aikaisempi avioliitto, voi kysyä, mitä se on hänelle tai heille elämänkouluna opettanut.

Myös uskonnon tason on tärkeää olla mukana. Sitä voi avata esimerkiksi kysymällä heidän rukouspyyntöjään vihkimisen esirukoukseen. Mitä heille merkitsee, että he lupautuvat toisilleen Jumalan kasvojen ja ihmisten edessä sanomalla ”tahdon” toista silmiin katsoen. Myös tekstien ja toimituksen rukousten valinta sekä valmistelujen siunaaminen keskustelun päätteeksi tukee tätä ulottuvuutta.

Kaikkia edellä esitettyjä teemoja ei tietenkään voi nostaa esille, koska se veisi paljon aikaa ja tuntuisi ”tenttaamiselta”. On tärkeää, että papilla on herkkyyttä aistia, mikä on keskeistä pariskunnan puheenvuoroissa ja liittyä niihin.

Vihkitilaisuuden suunnittelu

Keskustelun jälkeen siirrytään suunnittelemaan vihkitilaisuutta. Milloin ja missä heidät vihkitään? Onko heillä toivomuksia ja perinteitä, jotta vihkiminen olisi heidän näköisensä? Onko avioesteiden tutkinta tehty tai ehdittänsä se tekemään? Mitkä ovat heidän tulevat sukunimensä?

Hääkommelluksia

Pari sattumusta ajalta, jolloin vihkimisen yhteydessä polvistuttiin alttarille. Toisessa tapauksessa olin neuvonut pariskuntaa tulemaan lähelle alttarikaidetta. Pari jäi kuitenkin parin metrin päähän. Sormuksen anto sujui mallikkaasti, sulhanen toi sormuksen rukousta varten ja nouti sen sitten panakseen morsiamen sormeen. Ongelma tuli vasta, kun parin piti polvistua alttarin ääreen siunattaviksi, jolloin morsian astui kaiteen ääreen ja polvistui. Sulhanen polvistui paikalleen lattialle ja konttasi siitä kaiteen ääreen. Oli papilla ja seurakunnalla pokka pettä.

Toinen samanmoinen tapahtui, kun olin neuvonut paria polvistumaan kaiteelle siunausta varten. Morsian polvistui polvistumispaikalle, mutta sulhanen kiipesi kaiteelle polvilleen.

Kerran kävi vannehamehääpukuun pukeutuneelle morsiamelle niin, että vanne jäi polvistuessa polvien alle ja puvun helma pyörähti niskaan. Siinä oli seurakunnalla kuulemma ihasteltavaa morsiamen hääyötä varten varaamissa pitsipöksyissä. Minähän en nähnyt muuta kuin sen kohonneen hameen.

Jouko Lepistö, Inari

Paljonko väkeä ja erityisesti keitä läheisiä tulee paikalle? Tulevatko he pariskuntana yhdessä alttarin eteen, vai onko morsiamella saattaja?

Onko heillä bestman/it ja kaaso/ja? Toimivatko jotkut heistä tekstin/tekstien lukijoina ja muissa mahdollisissa tehtävissä? Käyttävätkö vihittävät yhtä vai kahta sormusta? Mitä häämusiikkia he toivovat vihkimisen alkuun ja päätökseen? Entä virsien ja muun musiikin käyttö? Seurakunnassa sovitulla tavalla heille annetaan kanttorin yhteystiedot. Valitaan vihikikysymykset. Tässä yhteydessä voi puhua avioliiton merkityksestä. Suosittelen, että he sanovat ”tahdon” toisiaan silmiin katsoen. Sormuslupausten käyttöä monet pariskunnat arastelevat. Siksi ehdotan niiden kokeilua. Sen jälkeen moni uskaltautuukin valitsemaan tuon vaihtoehdon. Pariskunta päättää myös siitä, antavatko he toisilleen hääsuudelman avioliiton vahvistamisen jälkeen. Polvistumisista, kääntymisistä, valokuvauksesta ja monista muistakin asioista on tärkeää antaa pariskunnalle ohjeet. Vihkimishetken suunnittelu päättyy usein siihen, että pari kertoo, millaisia suunnitelmia heillä on hääjuhlan suhteen.

Lopuksi

Paljon on siis sovittavia asioita. Tutustuminen, keskustelu ja suunnittelu vievät varmaankin tunnin, minkä jälkeen toimitus voidaan vielä harjoitella parin ja myös avustajien kanssa. Siunauksen toivotuksen tai mahdollisen rukouksen jälkeen vielä todetaan, että pariskunta voi soittaa papille, mikäli jokin asia on jäänyt askarruttamaan. Toivon mukaan näin on syntynyt lämmin yhteys pariskunnan ja papin välillä, ja pappi voi valmistella vihkimisen teologiansa, tapaamisessa saamiensa tietojen, pariskunnan toiveitten ja sovittujen asioiden pohjalta. ✕

Järjestöt työelämäkouluna

Portfolio pappisvihkimystä varten puhututtaa teologian opiskelijoita. Siinä painotetaan opiskelunaikaista seurakunnan toiminnassa mukanaoloa sekä teologian opintojen myötä kehittyvää osaamista. Portfoliossa ei kuitenkaan huomioida, että myös opiskelujen aikainen järjestötoiminta kartuttaa työelämätaitoja, joista on hyötyä myös kirkon piirissä.

Koen, että juuri järjestötoiminta on opettanut minulle taitoja, kuten projektinhallintaa, jota olen voinut hyödyntää esimerkiksi kesäteologina. Se on ollut hyödyllistä ja ilmaista koulutusta, josta ei ole tarvinnut maksaa senttiäkään millegään firmalle. Järjestötoiminta on tarjonnut mahdollisuuden monipuoliseen verkostoitumiseen – yhteisen foorumin, jonka kautta olen päässyt muun muassa vuorovaikutukseen kansainvälisten opiskelijoiden kanssa. Varsinkin ainejärjestöt ovat auttaneet kansainvälisiä opiskelijoita verkostoitumaan suomalaisen yhteiskuntaan. Olen saanut näiden verkostojen kautta hyviä ystäviä.

Järjestötoiminta tarjoaa sopivissa määrin haasteita ja niiden kautta syntyviä oivalluksia, joiden myötä uusien taitojen kehittyminen mahdollistuu. Teologian ylioppilaiden tiedekuntayhdistys (TYT) ja Pappisliiton opiskelijatoukunta toimivat minulla primus motorina lähtemään ehdolle Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan edustajistoon Helsingin yliopiston ainejärjestöläisten (HYAL) teologilialta. Kiitos äänestäjille, yhteinen voitto saavutettiin viime syksynä, ja minut valittiin Helsingin yli-

opiston ylioppilaskunnan (HYYN) edustajistoon. HYYN edustajisto on ylioppilaskunnan ylintä päättäväisvaltaa käyttävä toimielin. Siihen kuuluu 60 edustajaa, jotka valitaan edustajistovaaleilla joka toinen vuosi. Jokaisella HYYN jäsenellä on äänioikeus ja oikeus asettua ehdolle vaaleissa. HYYN edustajiston kautta olen päässyt opiskelijoiden edunvalvonnan ytimeen. Edustajistossa ei tehdä asioita yksin vaan yhdessä. Olen oppinut yhteisöllisyyttä, argumentaatiotaitoja sekä vuorovaikutteisuutta juuri järjestötoiminnan parissa, mikä on edesauttanut asioiden valmistelussa, yleisessä keskustelussa ja päätöksenteossa.

Kirkon työssä tarvitaan oppia muustakin kuin dogmatiikan opikirjasta. Tarvitaan kokemusta tulevaa työelämää varten. Ylioppilaskunnan toiminta kuten järjestötoiminta tarjoaa välineitä erilaisten ihmisten kohtaamiseen sekä työelämätaitojen kehittämiseen. Kirkko on ensisijaisesti kohtaamisen yhteisö, jossa ihminen kohtaa sekä Jumalan että lähimmäisensä. Kirkko julkaisi tältä pohjalta vuonna 2014 strategiansa, Kohtaa-

MATIAS KOPONEN
Teologian opiskelija, Helsinki

misen kirkko – Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toiminnallinen suunta vuoteen 2020.

Suosittelen lähtemään opiskeluaikana rohkeasti mukaan ylioppilaskunnan toimintaan. Järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan tarjoamat rikkaat mahdollisuudet kannattaa hyödyntää. Opit tärkeitä työelämätaitoja, saat uusia ystäviä ja luot tärkeitä verkostoja työelämäsektorille. Tästä korjataan hyvää satoa varsinkin kirkon palveluksessa, joten toivonkin, että kirkko työnantajana osaisi antaa tällaiselle kokemukselle oikean arvon. ✕

Myös opiskelujen aikainen järjestötoiminta kartuttaa työelämätaitoja, joista on hyötyä kirkon piirissä.

Vapaaehtoistoiminnan kehittämishanke

YHTEISEN SEURAKUNNAN TOTEUTUMISESTA

Ev.lut. kirkossa toteutettiin 2009–2012 mittava vapaaehtoistoiminnan kehittämisshanke, jonka loppuraportti on luettavissa sakasti.evl.fi-sivustolta. Määriteltiin: ”Kirkon vapaaehtoistoiminnassa seurakuntalaiset antavat lahjaksi aikaansa ja osaamistaan yhteiseksi hyväksi.” Kirkkohallitus pyysi kehittämistyöhön mukaan seurakuntia lähettämällä kirkkoherroille kirjeen, jossa toivottiin seurakuntien perustavan vapaaehtoistoiminnan tiimin. Vastauslomakkeen vaivautui palauttamaan 68 seurakuntaa 465:sta, näistä 38 oli halukas perustamaan tiimin.

Monipuolisen kehittämisshankkeen johtopäätöksenä oli, että

vapaaehtoistoiminnan kehittäminen edellyttää mukaan tullessa seurakunnissakin ajattelua ja toimintatapojen muutosta sekä selkeää strategiaa, jossa työntekijäkeskeisestä työskentelystä siirrytään osallisuuden vahvistamiseen ja vapaaehtoistoiminnan lisäämiseen. Työalojen ja seurakuntien keskinäistä yhteistoimintaa olisi kehitettävä. Vapaaehtoistoiminta on otettava olennaiseksi osaksi suunnittelua ja päätöksentekoa. Asennejäykkyyteen on puututtava. Luottamus on tärkeää, merkitys ja tavoitteet keskeisiä. Toiminnan suunnitteluun on jätettävä ”tyhjää tilaa”.

”Vapaaehtoistyö vaatii työntekijältä myös itselle vieraitten ja erilaisten työtapojen salli-

mista, seurakuntalaisten taitojen ja osaamisen arvostamista.” Näin todetaan Mikkelin hiippakunnan ”Maallikko”-raportissa 2006. Sen mukaan työntekijöiden tulisi mieltää oma tehtävänsä seurakuntalaisten tukijoiksi ja varustajiksi, toisin sanoen välillisiksi toimijoiksi.

Kirkossa ymmärretään siis yleisellä tasolla hyvin, mistä vapaaehtoistyössä kiikastaa. Työntekijät eivät osaa kohdella seurakuntalaisia vastuullisina aikuisina. Musiikkityössä kanttorit ovat alallaan, mutta muiden työntekijöiden näyttää olevan vaikea omaksua valmentajan roolia. Jokaisessa seurakunnassa on lisäksi omat kuvionsa. Kirkkohallituskin on joutunut toteamaan, että oma-

leimaisissa seurakunnissa tehdään sitä, mikä sillä hetkellä työntekijöitä kiinnostaa. Muuttaja saa aloittaa alusta, aikaisemman seurakunnan kokemukset eivät kannattele.

Seurakunnan kriisioppaassa "Mahdollisuuksien murros" (Kirjapaja 1994) Harri Palmu neuvo: "Palkkaa joukkue sen mukaan, mitä ihmiset osaavat. Älä siis valitse ihmistä, jonka uskot oppivan, vaan ihminen joka jo osaa." Onko siis reilua vaatia, että hyvä tekijä oppii rekrytoimaan, valmentamaan ja organisoimaan? Mieleen tulevat ensihoidon alkuajat, jolloin palomiehille alettiin opettaa elvytystä ja nesteensiirtoa. Avuttomuus lisäsi ahdistusta. Vasta ensihoitajien koulutus auttoi laajassa mitassa. Uusiin tehtäviin on saatava ihmisiä, jotka niihin haakeutuvat, on etsittävä uudet tekijät, joita työmuotojen reviirit eivät sido. Seurakuntalaisten suuresta joukosta heitä voi löytyä.

Vapaaehtoistoiminnan kehittämishanke näyttää olevan haaste ennen muuta seurakunnan työmuoto- ja työntekijäkeskeiselle toiminnalle. Maallikoiden ottaminen mukaan tasaveroisina toimijoina on haaste, jonka kohtaamiseen ilmeisesti harva seurakunta on valmis. Lääkärinä jouduin käymään läpi paternalismin riisumisen. Nyt on useammassa seurakunnissa aika kohdata ihmisiä, ilman yritystä hallita tilanteet.

Kristilliset opiskelijajärjestöt kouluttavat nuoria vastuuseen hengellisessä yhteisössä. Heitä

tulee seurakuntiin vuosittain ilmeisesti satoja. Miten tätä potentiaalia hyödynnetään? Miten järjestöissä koulutetaan seurakuntayhteyteen, ja miten seurakunnat ottavat kyselijät vastaan? Mukaan halukkaan muuttajan kohtaaminen on seurakunnalle kohtalon paikka. Carpe diem!

Hengellisissä järjestöissä on samat sävelet koko maassa. Hengellinen koti pysyy samana vaikka joutuisikin muuttamaan. Paikallisesti voi saada vastuuta sen mukaan, mikä kussakin elämäntilanteessa on mahdollista. Seurakunnan työntekijöiden kanssa asiointi saa selkeämmät puitteet, kun ollaan järjestön asialla. Seurakunta saa ohjelmaa, järjestö edulliset kokoontumistilat.

"Maallikkoaktiivisuus talvehtii järjestöissä", totesi rovastiystäväni jo vuosia sitten. Niinkö sen on oltava?

Yhdessä tekemisen meininki syntyy vasta avoimessa vuorovaikutuksessa. Papit kohtaavat vuosittain toimituksissa noin puolet kirkon jäsenistä. Niissä saatuja kokemuksia voisi jakaa yhdessä ja hyödyntää seurakunnan muuta toimintaa kehitettäessä. ✕

ANTTI LINKOLA
LKT, sisätautien erikoislääkäri
Lappeenranta

Lähetä
mielipidekirjoituksesi
osoitteeseen
merja.laaksamo
@akiliitot.fi

”

**Maallikoiden ottaminen
mukaan tasaveroisina
toimijoina on haaste, jonka
kohtaamiseen ilmeisesti
harva seurakunta on valmis.**

KUMPPANIMME SLOVAKIASSA

– ITÄ-EUROOPAN SUURIN LUTERILAINEN KIRKKO

Slovakian luterilainen kirkko eli Augsburgin tunnustuksen evankelinen kirkko on Slovakian toiseksi suurin kirkko ja merkittävä eurooppalainen kirkko. Meillä kirkko on vähän tunnettu, vaikka se tarjoaa lukuisia kiinnostavia tarttumapintoja.

TOMI KARTTUNEN

TT, pastori, johtava asiantuntija, Kirkkohallitus, ulkoasiain osasto

Kirkkomme Itä-Euroopan työryhmä on vuodesta 1987 toiminut kirkon ulkoasiain neuvostoa palvelevana asiantuntijaeli-

menä. Se seuraa puheenjohtajansa piispa **Seppo Häkkisen** johdolla itäisen Keski-Euroopan ja Venäjän uskonnollista, yhteiskunnallista sekä erityisesti luterilaisten vähemmistökirkkojen tilannetta ja ekumeenista toimintaympäristöä.

Huhtikuussa työryhmä teki toimikautensa opintomatkan Slovakiaan. Työryhmän jäsen kappalainen **Hilveliisa Ukkonen** palveli yli

kymmenen vuotta sikäläisessä luterilaisessa kirkossa. Vuoden 2011 tiedoissa kirkolla oli 316 250 jäsentä. Esimerkiksi Unkarin evankelis-luterilaisessa kirkossa on hieman alle 200 000 jäsentä.

Suomen ja Slovakian yhtäläisyyksiä ja eroja

Slovakiassa on asukkaita 5,4 miljoonaa, eli jokseenkin saman verran kuin Suomessa. Hieman samaan tapaan kuin Suomi oli osa Ruotsia, muodostivat Slovakia ja Tsekki Tsekkoslovakian. Slovakia oli maiden erotessa 1990-luvun alussa köyhempi osapuoli, mutta nykyisin

elintasoerot ovat tasoittuneet. Slovakiassa esimerkiksi tuotetaan väkilukuun nähden eniten autoja maailmassa. Sekä Suomi että Slovakia pyrkivät säilyttämään hyvät suhteet Venäjään. Juutalaisyhteisö on Suomen tapaan pieni, eikä antisemitismia juuri ilmene. Jääkiekko on molemmille tietynlaisen kansallispelin asemassa ja ydinvoiman osuus energiantuotannosta varsin korkea. Slovakiassa on merkittävät unkarilais- (10 %) ja romanivähemmistöt (10 %). Maan itäosien romanien asema herättää myös poliittisia intohimoja.

Sekä Suomessa että Slovakiassa on selkeä enemmistökirkko. Slovakiassa katolilaisia on noin 70 % väestöstä. Sikäläisen katolisen hiippakunnan edustajan isä **Martin Kramaran** mukaan myös katolinen kirkko Slovakiassa on – meille tutusti – ”supermarket-kirkko”, jossa asiakas poimii hyllyltä haluamansa. Itäblokin romahtamisen jälkeen kirkkoihin tulvi lisää väkeä ja pautoutunutta intoa riitti. Nyt kehitys alkaa muistuttaa läntisen Euroopan sisarkirkkojen tilannetta. Martin Kramara kiteytti katolisen kirkon tilanteen, kun se etsii tapaa toteuttaa ”uutta evankeliointia”: ”Tiedämme kyllä, miten olla paimenia, mutta emme oikein osaa olla kalastajia.” Tässä mielessä hän katsoi katolisilla olevan paljon opittavaa monilta protestanttisilta kirkoilta.

Näyttää siltä, että jälkisosialistisessa Slovakiassa on yhtäältä seurattu yleiseurooppalaista kehityskulkua. Toisaalta maa on länsieurooppalaisille konservatiivinen itäeurooppalaisena katolisenemmistöisenä maana. Maa on vaurastunut, ja talous kasvaa tuntuvasti nopeammin kuin Suomessa. Silti esimerkiksi korruptio vaivaa. Tulot ovat reilu kolmannes suomalaisesta ja keskipalkka 800 € kuu-

Kristillisen kasvatuksen keskuksen johtaja Bohdan Hroban esittelee sukunsa aarretta Kralicen Raamattua (1613).

kaudessa. Vienti Suomesta Slovakiaan on liki viisinkertainen verrattuna tuontiin.

Luterilaiset Bysantin perillisinä ja kansakunnan rakentajina

Slovakian kirkollisessa elämässä näkyy Tsekin maan (esi)reformaattorin **Jan Husin** (1369–1415) pyrkimys palata kirkossa vanhoihin Bysantin

inspiroimiin tapoihin. Kansankielisyys, ehtoollinen molemmissa muodoissa, pappien avioliitto ja kiirastuliopin poistaminen olivat asialistalla. Tästä perinnöstä ammensi moravialainen ”veljesten ykseys” (*unitas fratrum*) Tsekissä ja Slovakiassa, missä se vaikutti osaltaan myös luterilaisuuteen. Nykyinen ”veljien kirkko” – Suomen Vapaakirkon sisarkirkko – on Slovakiassa tosin pieni, noin 1 500 jäsenen yhteisö.

**SLOVAKIAN LUTERILAINEN
KIRKKO ON MAAN
TOISEKSI SUURIN KIRKKO.
SIIHEN KUULUU NOIN 7 %
VÄESTÖSTÄ.**

Luterilaisuus on merkittävä myös kansallisen identiteetin näkökulmasta. Toisaalta luterilaisuus edisti myös Tšekkoslovakian alueen yhteistä identiteettiä. Slovakian luterilaisille tärkeä oli pitkään käytetty tšekinkielinen moraviaalaisten Kralicen Raamattu, sen 3. painos vuodelta 1613. Hapsburgien yhtenäistämispolitiikan aikaan tuon Raamatun kielen seuraaminen muodostui osaksi luterilaisten uskontulkintaa. Katoliset puolestaan seurasivat slovakin kielen standardia, joka oli määritelty 1610. Luterilaiset välttivät standardin käyttöä.

Tilanne muuttui kansallismantiikan ja panslavismin myötä 1800-luvulla. Slovakian keskeiseksi merkkihenkilöksi ja slovakki-identiteetin rakentajaksi nousi luterilainen **Ludovit Stur** (1815–56), jonka syntymän 200-vuotisjuhlaa nyt vietetään. Stur ymmärsi, että tsekki siivistyneiden luterilaisten kielenä ei

riittäisi slovakien kansallistunnon pohjaksi unkarilaistamispaheen alla. Standardoimansa kirjakielen pohjaksi hän valitsi Keski-Slovakian murteita. Uusi standardikieli, jonka sekä luterilaiset että katoliset hyväksyivät, muodosti pohjan slovakki-kansakunnalle. Myös jumalanpalvelustekstit ja Raamattu käännettiin slovakiksi.

Kasvatus, opetus ja diakonia luterilaisten tunnusmerkkinä

Slovakian luterilainen kirkko eli Augsburgin tunnustuksen evankelinen kirkko on Slovakian toiseksi suurin kirkko. Siihen kuuluu noin 7 % väestöstä. Katolisen reformaation aikaan kirkko oli kielletty vuosikymmenen 1670-luvulla. 1680 Sopronin valtiopäivillä sille annettiin kuitenkin tietty toimintavapaus ja oikeus rakentaa puukirkkoja ilman nauvoja ja metalliosia. Näitä

”artikulaarikirkkoja” on jäljellä viisi. Joosef II:n toleranssiedikti antoi lisää vapautta 1781. Tämän jälkeen 2/3 luterilaisten nykyisistä kirkoista rakennettiin – kuitenkin ilman tornia ja kelloja.

Vuosina 1948–89 kommunistit vaikeuttivat kirkon toimintaa. Samettivallankumouksen jälkeen tilanne on korjautunut. Osana uskontopolitiikkaa myös luterilaiset papit saavat merkittävän osan palkastaan valtiolta. Tuki pappia kohden – ja samalla papin palkka – on kuitenkin pieni, keskimäärin 300 €. Vaikka seurakunta kustantaa asuminen, on toimeentulo niukka. Slovakian luterilainen kirkko on merkittävä toimija myös Luterilaisessa maailmanliitossa. Kirkon johtava piispa **Milos Klatik** toimii LML:n teologisten ja ekumeenisten asiain komitean puheenjohtajana. Piispa Klatik ei valitettavasti ollut kotimaassa, mutta ryhmämme tapasi

Piispa Seppo Häkkisen johtama Itä-Euroopan työryhmä opintomatalla Slovakiassa.

sen sijaan läntisen hiippakunnan piispan **Milan Krivdan** sekä itäisen hiippakunnan piispan **Slavomir Sabolin**.

Luterilaisella kirkolla on luoteisessa Martinin kaupungissa kansallisesti merkittävä Kristillisen kasvatuksen keskus, jota johtaa **Bohdan Hrobon**. Hrobon kertoi koulun olevan tällä hetkellä Slovakian paras, kasvava ja kehittyvä. Se pyrkii tarjoamaan opetusta jopa 900 oppilaalle. Kristillinen eetos on koulun taustalla; tältä pohjalta se pyrkii nimenomaan olemaan hyvä koulu. Rahoitusta on saatu Amerikan luterilaisilta, mutta se on vähentynyt tuntuvasti. Vastavasti omavaraisuus sekä tuki Slovakian valtiolta ovat lisääntyneet. Kumppaneita silti tarvitaan. Kirkon työnäkyä ohjaa, piispa Sabolinin Bonhoeffer-sitaatin mukaisesti, missionaarinen ”kirkko toisia varten” -ajatus. Ei voida pysytellä lu-

kittujen ovien takana vaan toimia Kristus keskellämme ihmisten parissa.

Slovakian luterilaisella kirkolla on 326 seurakuntansa ja 14 senioraattinsa (rovastikunta) yhteydessä lukuisia päiväkoteja, peruskouluja ja lukioita. Bratislavassa on luterilainen teologinen tiedekunta, joka on osa Comenius-yliopistoa. Tapasimme dekaani, Luther-tutkija **Lubomir Batkan**. Kirkon ulkomaanapu tuki aikanaan tiedekuntarakennuksen rakentamista LML:n kautta. Myös Slovakiassa luterilaisuus on näin profiloitunut kasvatusta ja opetusta korostavana. Diakonis-missionaarisesta otteesta on koulujen lisäksi esimerkkinä aktiivinen romanilähetys.

Lähelle kirkkoamme ja kirkkojenvälistä diakonista yhteistyötä tulee myös emerituspiispa **Julius Filon** johdolla toteutettu koulutus- ja palvelukeskus Agapen rakentami-

nen. Svety Jurissa Bratislavan lähellä sijaitsevasta rakennuksesta monet ikäihmiset ovat saaneet tuetun asuinsijan; tulijoita on jonoksi asti. Kirkkomme kansainvälisten ja ekumeenisten suhteiden rahasto tuki keskuksen rakentamista. Olemme voineet tukea Slovakian luterilaisen kirkon elpymistä omalta osaltamme. Heillä on myös meille paljon annettavaa. Yhteistyön kehittämiseksi on mahdollisuuksia. Aika matalakirkollisessa slovakialaisessa luterilaisuudessa kiinnittää huomiota liturgisen laulun määrä jumalanpalveluksessa teksteistä rukouksiin. Tässä voinee nähdä myös Slovakian luterilaisten arvostamien slaavien apostolien Kyrilloksen ja Metodiuksen sekä bysanttilaisen perinteen vaikutusta. Suomalaisen luterilaisten tavoin myös slovakit ovat siis eläneet vuorovaikutuksessa bysanttilaisen ortodoksisen perinteen kanssa. ✕

Kannustaisin itse kutakin
kirkkomuusikkoa kehittämään
omassa seurakunnassaan rohkeasti
omaa musiikillista identiteettiään.
Eikö tämä ole juuri luterilaisen
musiikkikulttuurin tervettä
hyödyntämistä?
- Harri Kerko

KIRKKOMUSIIKISTA, -MUUSIKOISTA ja JUMALANPALVELUKSESTA

On monia toisiinsa kietoutuneita asioita, joihin haluaisin ottaa kantaa. Yritän kuitenkin rajata aihetta ja puhua siitä, miksi ylipäänsä keskustelemme voimakkain tuntein jumalanpalvelusmusiikkityylien filosofiasta ja myös siitä, mitkä asiat omasta mielestäni jumiuttavat laajasti ottaen jumalanpalveluksen oikeanlaista kehittymistä. Samalla haluaisin rauhoittaa ja rohkaista kanttoreita pysymään itselleen rehellisinä.

HARRI KERKO

Kirkkomuusikko, säveltäjä, Helsinki

Olen pitkään seurannut eri medioissa ja erityisesti erilaisilla some-alustoilla jumalanpalvelusinstituutiomme ympärillä käytävää keskustelua. Kirkkomuusikkona erityinen kiinnostukseni kohdistuu kirkkomusiikkiin liittyviin ongelmiin, kuten esimerkiksi kanttorin ammatilliseen identiteettiin, kanttorien asemaan musiikkilinjauksiin liittyvässä päätöksentekohierarkiassa, debattiin ihanteelliseksi koetuista jumalanpalvelusmusiikin tyylilajeista ja niin edelleen. Tällaisten teemojen julkinen märehtiminen on yleensä toimiva tapa päivittää päivänpolttavia aiheita ja parhaimmillaan siitä saattaa viritä uudenlaista ajattelua. Keskustelua ulkopuolelta seuranneena sanoisin kuitenkin,

että tässä kohtaa väittely on usein vain pahoittanut ja tuohduttanut mieltä.

Mielipiteitä on esitetty laidasta laitaan, ja keskusteluihin on osallistunut niin kirkollisia vaikuttajia, seurakuntien sisällä toimivia sidosryhmiä kuin tavallisia seurakuntalaisiakin. Olen ollut huomaavinani, että yhä useammin näitä keskusteluja ovat virittäneet itse kanttorit. Tämä on hyvä, vaikka selvästi niiden perimmäisenä vaikuttimena näkyy huoli paitsi ammattikunnan tulevaisuudesta, myös omasta asemastaan sen harjoittajana. Esille on noussut uhkakuvia työn pysyvyydestä ja paineesta muuttaa itseään muusikkona jotenkin perustavaa laatua olevalla tavalla. Yhtäkkiä kirkkomuusikko voi kokea olevansa tilanteessa, jossa vastakkain ovat oma musiikillinen vakaumus ja vaatimukset miellyttää muita. Moni-

osaamiseen ja itselleen vieraaksi kokemiensa musiikkityylien omaksumiseen liittyvillä vaatimuksilla ei tunnu olevan rajoja.

Hyödynnetään luterilaisen kulttuurin avoimuutta

Pysähdytäänpä arvioimaan ensin tyyli- ja laajuuksien ympärillä käytävän keskustelun mielekkyyttä.

Kuten tiedämme, luterilaisen reformaation tärkeimpiä johtoteemoja ja olemassaolon perusteluja oli irtautuminen kulttuurisesti ”universaalista” roomalais-katolisesta kirkosta alueellisiin kansallisiin kirkkoihin. Näiden kirkkojen toimiminen kansallisina instituutioina tarkoitti myös, että julistustyössä pyrittiin huomioimaan alueiden kulttuuriset erityispiirteet. Luterilaisessa kirkossa musiikki nousi evankelioimistyössä keskeiseen ase-

**ON OIKEASTAAN
KOOMISTA, ETTÄ
MUSIIKKITYYLEISTÄ
PUHUTTAESSA LIIKUTAAN
IKÄÄN KUIN VAIN
"VAKAVAN MUSIIKIN"
JA "RYTMIMUSIIKIN"
VÄLILLÄ.**

maan, mikä johtui ainakin osaksi uskonpuhdistaja **Martti Lutherin** suuresta kiinnostuksesta musiikkiin. Kulttuuristen erityispiirteiden huomioiminen näkyi muiden muassa virsien monimuotoisuudessa ja tyyli-suuntienkin kirjona. Reformaatio siis ikään kuin jätti musiikin tyyli-sidonnaisuuden auki.

Jo reformaation alkuvaiheissa olimme varsin heterogeenisessa musiikillisessa todellisuudessa. Nyt elämme maailmassa, joka on vielä huomattavasti moniäänisempi ja pirstaloituneempi. Näin ollen on sängen utopistista olettaa, saati vaatia, että kirkkomme musiikkitoiminnassa pitäisi ihannoida ja ylläpitää jotain tiettyä musiikillista tyyliä. Näin siis kokonaiskirkollisella tasolla! Sen sijaan meidän kanttorien kannattaisi hyödyntää reformaation suomia hyviä puolia ja erityisesti luterilaisen kulttuurin avoimuutta. Ehdotan, että luovutaan tukahduttavasta ja utopisesta päämäärästä saavuttaa jotakin koko evankelis-luterilaisen kirkon kattavaa musiikillista yhteneväisyyttä. Kuten edellä väitän, sellaista yhteneväisyyttä ei ole koskaan ollutkaan.

On hyvä keskustella ja väitelläkin, mutta sellaisia argumentteja ei käsittääkseni ole, joilla pystyttäisiin

osoittamaan, että jokin erityinen tapa tehdä musiikkia saisi näivettyvän jumalanpalvelusperinteemme elpymään. Sen sijaan kannustaisin itse kutakin kirkkomuusikkoa kehittämään omassa seurakunnassaan rohkeasti omaa musiikillista identiteettiään. Eikö tämä ole juuri luterilaisen musiikkikulttuurin tervettä hyödyntämistä?

Koska kirkkomme perinne ei ohjaa jumalanpalveluksen viettämistä millään tietyllä musiikillisella tavalla, ei minusta pitäisi välittää yksittäisistä mielipiteistä, joita löytyy laidasta laitaan ja jotka saattavat olla hyvinkin ristiriitaisia keskenään. Kanttorin johdolla ja muiden kanssa yhteistyössä voi jokainen seurakunta kehittää omaa musiikillista identiteettiään. Tämä on pelkästään hyvä asia. Yleisesti ottaen seurakunnissa – väittäisin – kyllä arvostetaan ja luotetaan kanttorin ekspertisiin arvioida musiikkiin liittyviä kysymyksiä. Ainakin toistaiseksi harvassa ovat ne valitettavat tapaukset, joissa seurakunnan musiikillisen linjauksen on yrittänyt määrittää jokin muu taho kuin musiikin ammattilainen, kanttori.

Toivoisin kirkkomuusikoiden aktiivisesti arvioivan kirkkomusiikin uudistustarvetta. Jollakin tasolla

ammattilinen velvollisuutemme on uudistaa kirkkomusiikkia ja samalla arvostavalla tavalla muokata perinteitä – siinäkin tapauksessa, että ei haluaisi juuri minkään muuttuvan. Pienetkin muutokset voivat johtaa toimivampaan ja ylevämpään lopputulokseen. Olisi myös tärkeää ymmärtää fokusoitua riittävän syvälle asioiden ytimeen. On oikeastaan koomista, että musiikkityyleistä puhuttaessa liikutaan ikään kuin vain "vakavan musiikin" ja "rytmimusiikin" välillä, vaikka liukumaa näiden välissä on loputtomasti. Erityisesti minua vaivaa se, että tällaisesta yleisestä musiikillisesta arvokeskustelusta päästään harvoin arvioimaan kirkkomusiikin tehtävää ja merkitystä siinä kontekstissa, jota varten se suuren osaksi on olemassa: liturgiassa. Tämä ei oikeastaan liity enää vain kirkon musiikkiin, vaan se on mielestäni erinomaisen tärkeä keskustelunaihe koko jumalanpalvelusinstituution tulevaisuuteen liittyvässä pohdiskelussa.

Metaforien ja allegorioiden vietävänä

Kun reformaatio vähensi latinan-kielisyttä, esille nousi yksi luterilaisen identiteetin vahvimpia tunnusmerkkejä: sanan selkokielinen selittäminen. Puhdasoppineisuuden aikana alkoi kansanopetus, jossa sisälukutaito hankittiin Raamatua lukemalla. Näkisin, että näistä ajoista pitkälle eteenpäin – kirkon toimiessa yhteiskuntaa muuttavana sivistysinstituutina –, sen identiteetti erityisesti sanaa selittävänä uskonharjoittamisen työssijana vahvistui yhä enenevässä määrin. Sanan kirkko!

Tämän kehityksen ongelmallisenä kääntöpuolena näen vajeen kyvyssä tai halussa tuoda esiin litur-

gian transsendenttisia, aistihavaintojen ulkopuolelle jääviä ilmaisukeinoja. Niitä kartettiin tai niiden olemassaolo jollakin tavoin unohdettiin. Tämä näkyy tänäkin päivänä laajasti jumalanpalveluselämässämme. Ei huomata, ei tiedetä, eikä näin ollen ymmärretä päästää itseämme metaforien ja allegorioiden vietäväksi. Ei ymmärretä, että liturgialla sinällään on jo valtava kanto-voima. Onko välttämättä ylitsepääsemätön elinehto, että kaikki pitää sanoin ymmärtää? Raamattukin on suuri abstraktio!

Miten merkittävää ja mielenkiintoista olisikaan näiden maailmojen musiikillinen toteuttaminen jumalanpalveluksen liturgiassa: kiehtovien lukutekstien perinteisiin pohjaavien, mutta modernisoivien kantillaatioiden luominen. Kantilloimisen lisäksi esimerkiksi rukouksia voidaan rytmittää akklamaatioilla ja niin edelleen. Allekirjoittaneella on tämäntyyppisistä toteutustavoista hyvin kokemuksia kollegoidensa kanssa perustetun ensemblen parissa.

Liturginen kyvyttömyys näkyy

Meillä on upea kirkkomusiikki-perinne. Vuosisatojen aikana evankelisen kirkon jumalanpalveluskäyttöön on tuotettu ehtymätön määrä tekstimotetteja, passioita, kantaatteja. Perinne on jatkunut meidän päiviimme asti. Meillä Suomessakin on joitakin ammatissäveltäjiä, joilla on enemmän tai vähemmän kirkollisia teoksia tuotannossaan. Nämä teokset edustavat tosin usein muodoltaan ja rakenteeltaan itse asiassa modernia konserttimusiikkia, ja näin ollen eivät läheskään aina sisäisty ja lihalistunut kunnolla liturgiassa. Teoksina nämä voivat sinänsä olla hyvinkin merkittäviä. Mielestäni emme oi-

**TOIVOISIN
KIRKKOMUUSIKOIDEN
AKTIIVISESTI
ARVIOIVAN
KIRKKOMUSIIKIN
UUDISTUSTARVETTA.**

kein ymmärä jumalanpalveluksen liturgian merkitystä! Meillä jumalanpalveluksen osat ja muodot mielletään vain osaksi struktuuria, jonka kehysten sisällä jumalanpalvelus toimitetaan ja tapahtuu. Ehkä emme ajattele asiaa sen syvällisemmin.

Kaikki tämä liturginen kyvyttömyys näkyy monessa asiassa: meillä on hienoja ja moninaisia mahdollisuuksia tarjoava käsikirja, mutta emme hyödynnä sen tarjoamia mahdollisuuksia. Monissa seurakunnissa karsastetaan myös psalmien käyttöä, koska niiden sisällön koetaan olevan, kuten eräs kollegani totesi, ”niin dadaa.”

Kun pohdimme, millaisia asioita voisimme tehdä jumalanpalveluksen elävöittämiseksi, emme juuri ota esille sitä, mitä vaikutuksia liturgian kehittämisellä on riittien dramaturgiassa ja lopulta koko jumalanpalveluksen kiinnostavuudessa. Sen sijaan on hyvin voimakkaita ja itsevarmoja mielipiteitä, joilla jumalanpalveluksen pelastamisen nimissä ehdotetaan vaikkapa urkujen käytön vähentämistä tai peräti kokonaan poistamista. Aika hassua, että keskustelu liikkuu tällä tasolla. Paljon ymmärtäväisemmin suhtautuisin rekla-

maatioon, joka kohdistuisi tapaan, jolla urkuja tai mitä tahansa instrumentteja käytetään keskimääräisesti jumalanpalveluksissamme.

Tarvitaan liturgisen musiikin uudistamista

Reformaation kantavana ajatukseksi oli kansallisten kielten esilletuominen sanan selityksen nimissä. Tämä oli aikanaan täysin perusteltua. Nyt olisi kuitenkin aika tulla hieman takaisin päin, nostaa esille liturgian ja samalla Raamatun mysteerien runokieltä. Musiikillisessa mielessä tämä edellyttää ehkä hieman muutosta ajattelutavassa – ja ehkä koulutuksessa. Kirkollisen musiikin säveltämiseen saisi uutena ulottuvuutena nousta esille eräänlainen ”kantillaatioimprovisaatio”, joka pitäisi sisällään tekstianalyysiä. Jumalanpalvelusrakenteen ymmärtämisen lisäämiseksi voitaisiin teologioiden ja kanttorien koulutuksessa tehdä enemmänkin. Johtopäätöksenä edellä esitetystä totean, että liturgisen musiikin uudistamista tarvitaan esittämäni suuntaan. Orgaanisen liturgian musiikillisella ilmaisulla saadaan palveluksiin väkevyyttä ja uskonharjoittamisen ”tuoksua”. ✕

MOBIILITEKNOLOGIA KANNATTELEMASSA PAPIN IESTÄ?

Mobiiliteknologia on erityisesti viime vuosina levinnyt nopeasti myös tavallisten kuluttajien ja työyhteisöjen käyttöön, joten sen vaikutuksia on ajankohtaista tutkia myös pappien työajanhallinnan osalta.

OTSO JÄRVI
Teologian maisteri, Salo

Perehdyin gradussani pappien työajan hallinnan ja mobiiliteknologian väliseen suhteeseen. Mobiiliteknologialla tarkoitettiin rajauksen puitteissa pääasiassa älypuhelimia, tablettitietokoneita ja hybridilaitteita, sekä niihin läheisesti liittyviä palveluja, kuten sosiaalista mediaa ja pilvipalveluja. Pappien työhyvinvointia on tutkittu kiitettävästi, ja moni tutkimus on tuonut esiin samoja ongelmia: kiire sekä työmäärät, työajan sirpaloituminen pieniin osiin, työ- ja vapaa-ajan häilyvä raja. Mobiiliteknologialla on oma roolinsa kussakin edellä mainitussa ongelmassa, usein sekä lieventämässä että pahentamassa sitä, joskus jopa yhtä aikaa

Mobiiliteknologian vaikutukset papin työssä

Mobiiliteknologian vaikutukset pappien työajan hallintaan ovat moninaiset. Vaikuttaa siltä, että mobiiliteknologian työkäytöstä puhuttaessa tyypillistä on mobiiliteknologian mukanaan tuomien hyötyjen lisäksi myös sen mukanaan tuomat haitat. Toisaalta mo-

biiliteknologia auttaa työssä monin eri tavoin, mutta sen haittapuolet korostavat helposti papin työn keskeisiä ongelmia ja haasteita, kuten työn ja vapaa-ajan rajan häilyvyyttä sekä aina tavoitettavissa olemista. Nämä ongelmat eivät kuitenkaan ole mobiiliteknologian luomia, vaan aikaisempi tutkimus osoittaa ongelmien olleen samanlaisia jo vuosikymmeniä sitten, jo ennen mobiiliteknologian aikaa.

Tutkimuskysymysten ja rajoituksen sisällä on aiheellista kysyä: voisiko mobiiliteknologia vähentää kiireen kokemuksia papin töissä? Tutkimuksen valossa vastaus tähän kysymykseen vaikuttaisi olevan ”ei”. Ilmiö on kuitenkin huomattavasti mielenkiintoisempi ja monipuolisempi kuin mitä tuo vastaus antaa ymmärtää. Mobiiliteknologian koetaan käytännössä kaikkien vastaajien toimesta tuovan mukanaan enemmän hyötyä kuin haittaa. Yksittäisiä työtehtäviä pystytään hoitamaan nopeammin ja kätevämminkin kuin ilman mobiiliteknologiaa, mutta mobiiliteknologian mukanaan tuoma tavoitettavuus sekä erityisesti sosiaalinen media vaikuttavat olevan merkittäviä syitä siihen,

miksi tehokkuuden lisääntymisestä huolimatta, kiire ei ole vähentynyt. Papit, niin kuin kirkon strategiatkin, kokevat sosiaalisen median tärkeänä työympäristönä. Ongelma tulee kuitenkin vastaan siinä kohtaa, kun sosiaalisessa mediassa toimimiseksi ei ole annettu koettua prioriteettia vastaavaa määrää resursseja. Tämä johtaa helposti siihen, että papit tekevät työtään sosiaalisessa mediassa pitkälti omaehtoisesti ja vapaa-ajallaan kaikkien muiden töiden lisäksi.

Vaikka kiire ei ole ainakaan helpottanut mobiiliteknologian myötä, ja se myös tuo työasiat vapaa-ajalle entistä enemmän, ei pappien työhyvinvointi vaikuta tästä kuitenkaan kärsivän. Päinvastoin, mobiiliteknologiaa paremmin hallitsevat ja enemmän käyttävät papit, voivat tutkimuksen valossa paremmin työssään kun mobiiliteknologiaa huonosti hallitsevat ja vähän käyttävät papit. Tämän tutkimuksen puitteissa ei syitä tähän voida selvittää, mutta syyt saattavat olla moninaiset. On mahdollista, että mobiiliteknologian mukanaan tuomat hyödyt ovat siinä määrin suuria, että ne voittavat mobiiliteknologian hait-

tapuoleet, jolloin työhyvinvointi pysyy vielä tasapainossa. On myös mahdollista, että mobiiliteknologia nykyisessä muodossaan on sen verran tuore ilmiö, että sen vaikutukset työhyvinvointiin eivät heijastu vielä tarpeeksi nykyiseen tilanteeseen. Voi olla, että esimerkiksi kymmenen vuoden päästä lisääntynyt kiire näkyy negatiivisesti pappien työhyvinvoinnissa, mikäli mobiiliteknologian haittapuolia ei ole pystytty ehkäisemään.

Mobiiliteknologian tuoma tehokkuus ei tule täysin ehdoitta. Mikäli henkilö ei hallitse mobiiliteknologiaa tarpeeksi hyvin, ei se välttämättä tuo lisää tehokkuutta, niin että hyödyt peittäisivät haitat. Ne papeista, jotka ovat kriittisimpiä mobiiliteknologian käyttöä kohtaan, olivat usein myös niitä, jotka eivät sitä oikein osanneetkaan käyttää. Suurinta osaa heistä, jotka eivät hallitse mobiiliteknologian käyttöä erityisen hyvin, kiinnostaisi kyllä oppia tavalla tai toisella. Helpointa olisi, että sen käyttö olisi luonnollisempaa, mutta myös koulutuksella voitaisiin parantaa tilannetta. Koulutukset ovat kuitenkin mobiiliteknologian nopeasti muuttuvassa ympäristössä haastavia ja kalliita. Merkittävää muutosta ei välttämättä nähdä ennen sukupolvenvaihdoista.

Mobiiliteknologian hyödyntäminen ja sen haasteet

Mobiiliteknologiaa ahkerasti ja monipuolisesti työssään käyttävät ovat edelleen suhteellisen pieni vähemmistö. Kuitenkin selkeä valtaosa

Mobiiliteknologia auttaa työssä monin eri tavoin, mutta sen haittapuoleet korostavat helposti papin työn keskeisiä ongelmia ja haasteita, kuten työn ja vapaa-ajan rajan häilyvyyttä sekä aina tavoitettavissa olemista.

papeista hyödyntää mobiiliteknologiaa työssään eri tavoilla. Suurimmalla osalla vastaajista oli kokemusta mobiiliteknologian käytöstä erityisesti työtehtävien valmistelussa ja tiedon haussa. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että ainakin tässä kohtaa moni pappi ei ole erityisen hyvin tietoinen kaikista mobiiliteknologian tuomista mahdollisuuksista. Vaihtoehtoisesti mobiiliteknologian potentiaali on tiedossa, mutta työnantajien tarjoamien laitteiden puutteesta niitä on hankala hyödyntää. Papit itse vaikuttavat seurakuntaa varautuneemmilta mobiiliteknologian käyttöön hengellisessä työssä.

Mobiiliteknologian käyttöönottoaminen ei vaadi vaivannäköä vain työntekijältä, vaan myös työnantajalta. Seurakuntien tulisi ehkä pohtia sitä, antavatko paikalliset puitteet hyvät mahdollisuudet mobiiliteknologian valjastamiseen. Matalimmalla tasolla on tietysti se, että työntekijöillä on laitteet. Monissa seurakunnissa pappi saa kyllä käyttöönsä älypuhelimien, mutta esimerkiksi tablettien saaminen työnantajalta

on harvinaista. Jos mobiiliteknologian käyttö ei ole ennestään tuttua, ei pelkkä laite riitä, vaan tarvitaan myös koulutusta. Mobiiliteknologian käyttöä ei toisaalta edistä se, jos seurakunnan sisäinen verkko on täysin kiinteän yhteyden varassa, eikä virastolla pääse mobiililaitteella internetiin langattomasti, ellei sitten käytä esimerkiksi puhelimen datayhteyttä. Samaan aikaan on mahdollista, että papeilla ei välttämättä ole riittävästi kiinteitä työpisteitäkään kaikille työntekijöille. Tämä edelleen kannustaa töiden viemistä kotiin, joka tuo mukanaan omat ongelmansa pappien työajan hallinnan kannalta.

Papin työajattoman työn yhtenä tyypillisenä erityispiirteenä voidaan nähdä työajan sirpaloituminen moneen osaan. Vaikka mobiiliteknologia ei välttämättä vähennäkään kiirettä tai edes auta loppoaikojen merkittävässä hyödyntämisessä vapaa-aikana, mobiiliteknologia voi kuitenkin auttaa saamaan mahdollisimman paljon irti nykyisestä tilanteesta, jonka kanssa papin on kuitenkin pakko elää. ✕

SAIRAALATEOLOGIT RY - SJUKHUSTEOLOGERNA RF

VIREÄ

VIISIKYMPPIINEN

Sairaalateologit ry on vireä ja aktiivisesti toimiva Pappisliiton valtakunnallinen alaosasto, jonka perustamisesta tulee tänä vuonna kuluneeksi 53 vuotta.

SARI JÄRNFORS

Sairaalasielunhoitaja, pastori, Rauman seurakunta

A

lun perin yhdistys syntyi sairaalapap-
pien kolle-
giaalisen
tuen ja kou-
lutuksen

järjestämisen tarpeesta, ja yhä edelleen nuo samat asiat ovat yhdistyksen toiminnassa tärkeitä. Koska sairaalapapin työ on melko yksinäistä ja kuormittavaa, Sairaalateologit ry pyrkii omalta osaltaan tukemaan sairaalapapin ammattidentiteettiä, -taitoa ja jaksamista. Tämä tapahtuu erilaisten vuotuis-
ten koulutus- tai neuvottelupäivien ja apurahojen avulla. Yhteyttä pidetään jäsenkirjeiden ja suljetun facebook-ryhmän kautta. Esillä pidetään tärkeitä ja ajankohtaisia kysymyksiä, jotka koskettavat niin sairaalapapin käytännön työtä kuin edunvalvontaa. Sairaalateologit ry tekee toiminnan suunnittelussaan yhteistyötä Kirkon diako-

nia- ja sielunhoitoyksikön kanssa, jotta sekä yhdistyksen että KDS:n käytettävissä olevat resurssit voitaisiin suunnata mahdollisimman hyvin kollegion yhteiseksi hyväksi.

Sairaalateologit ry:n jäsenmäärä on 138 henkilöä. Suurin osa jäsenistä työskentelee parhaillaan sairaalapappina, mutta yhdistykseen kuuluu myös eläkeläisjäseniä. Aktiivista jäsenhankintaa yhdistyksen ei ole tarvinnut tehdä, sillä uudet sairaalapapit anovat yleensä yhdistyksen jäsenyyttä kollegojen suosituksesta. Jäsenyyttä anotaan Sairaalateologit ry:n kotisivujen ohjeiden mukaisesti. Kyseiset sivut ovat Pappisliiton kotisivuilla Alaosastot-välilehden alla. Jäsenmaksu on työssä käyviltä 40 euroa ja eläkeläisiltä 15 euroa vuodessa.

Alaosaston toiminta

Sairaalateologit ry:n toiminnan ytimen muodostaa hallitus, jossa jokainen hiippakunta on edustettuna.

Jäsenet ovat aktiivisesti työssä olevia sairaalapappeja, jotka vuorol-
laan sitoutuvat kolmen vuoden mittaisiin hallitusjaksoihin. Hiippakunnallisten edustajien lisäksi yhdistykselle valitaan puheenjohtaja kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Tällä hetkellä puheenjohtajana toimii **Annamari Simpanen** Espoosta. Ilman sitoutuneita hallituksen jäseniä yhdistyksen toiminta olisi vuosikymmenten varrella jo hiipunut. Sairaalapapeista on onneksi aina löytynyt niitä, jotka ovat vuorollaan halunneet kantaa vastuuta kollegion yhteisistä asioista.

Yhdistys on saanut paljon käytännön tukea AKIn toimistolta. Tästä esimerkkejä ovat jäsenrekisterin ylläpitäminen, jäsenmaksujen ja -kirjeiden lähettäminen sekä ilmoittautuminen neuvottelupäiville ja niiden laskutus. Käytännön tuki on ollut erittäin tärkeää, koska hallituksen jäsenet työskentelevät omissa sairaaloissaan täysipäiväisesti ja yhdistyksen hyväksi voi

Kollegiaalisuus tässä erityisessä virassa on ehdottomasti yhdistyksen paras anti. Kuvassa Sairaalaateologit ry:n hallitus.

MERJA LAAKSAMO

käyttää aikaa vain rajallisesti. Myös Pappisliiton taloudellinen tuki on huomattava, sillä Sairaalaateologit ry on saanut Pappisliitolta vuosittain sekä alaosastotuen 430 euroa että lisäavustuksen 570 euroa toimintansa tukemiseksi.

Sairaalaateologit ry pyrkii ylläpitämään yhteyksiä alan työntekijöihin ja järjestöihin myös muissa maissa. Yhdistys kuuluu sairaalasielunhoidon Euroopan verkostoon (The European Network of Health Care Chaplaincy). Käytännön yhteyksiä on hoitanut yhdistyksemme jäsen, kotkalainen sairaalapastori **Karoliina Nikula**, joka kuuluu ENHCC:n hallitukseen. Karoliina oli mukana muun muassa viime kesäkuussa ENHCC:n vuosikokouksessa Portossa. Ensi vuonna ENHCC:n 14. konsultaation (neuvottelupäivät) paikka on Debrecen

TIETOLAATIKKO

Sairaalaateologit ry on perustettu syksyllä 1962.

Jäseneksi voi liittyä pappi tai lehtori, joka toimii sairaalaateologina tai muunkin sairaalasielunhoidon erikoistumiskoulutuksen suorittanut henkilö.

Tällä hetkellä jäsenmäärä 138, joista osa on eläkeläisiä.

Yhdistyksen tehtävänä on edistää sairaalasielunhoitotyötä, rakentaa ja lujittaa jäsenten keskinäistä yhteyttä, edistää heidän koulutusmahdollisuuksiaan, valvoa heidän etujaan ja pitää yllä yhteyksiä alan työntekijöihin ja alan järjestöihin muissa maissa.

Toimintaa organisoii yhdistyksen hallitus, jossa on 10 jäsentä (yksi/hiippakunta + puheenjohtaja).

Tällä hetkellä toiminnassa keskeistä on jäsenten yhteenkuuluvuuden tukeminen, neuvottelu- ja koulutuspäivien järjestäminen, edunvalvonta ja ajankohtaisista asioista tiedottaminen.

Unkarissa, ja sinne ovat kaikki asiasta kiinnostuneet tervetulleita (ks. ENHCC:n kotisivut).

Neuvottelupäivät

Viime maaliskuussa Sairaaluteologit ry järjesti kolmipäiväiset neuvottelupäivät teemalla ”Laiva kääntyy – oletko valmis?” Päivien aikana käsiteltiin toimintaympäristön tuomia muutoksia sairaalapappien työhön eri näkökulmista. **Tarja Myllärinen** Kuntaliitosta kertoi valtakunnallisista palvelurakenteen muutospainesta ja -suunnitelmista, sillä ne heijastuvat väistämättä myös sairaalapappien työhön. Päivillä muutama sairaalapappi eri puolilta Suomea kertoi, miten sosiaali- ja terveystoimen muutokset ovat heijastuneet tai tulevat heijastumaan omaan työhön. Yhteiselle jakamiselle oli myös varattu aikaa.

Maaliskuisten neuvottelupäivien mieleenpainuvien asia oli useimmille osallistujille kuitenkin vierailu Karoliinisessa sairaalassa Solnassa. Pastori **Mona Westerlund-Lindberg** ja diakoni **Steve Sjöqvist** ottivat meidät lämpimästi ja vieraanvaraisesti vastaan jakaen aidosti ja rohkeasti omasta työ- ja elämäkokemuksestaan. Heissä oli sel-

laista rakkautta ja karismaa, että se jätti sanattomaksi. Saimme kuulla heiltä, millaista on olla pappina monikulttuurisessa ja hyvin sekularisoituneessa maassa. Kun kielten ja kulttuurien kirjo on laaja, haasteena on löytää yhteinen kieli eri tavalla ajattelevien ja eri kulttuureista tulevien välillä. Sairaalan kirkossa tähän haasteeseen oli osittain vastattu siten, että kristillisten symbolien lisäksi kirkon takaosassa oli Mekkaa kohti osoittava nuoli ja rukousmattoja oli mahdollista lainata.

Ruotsin kirkko on pienentynyt vuosien varrella, eikä kirkkolaiva ole enää kovin iso. Mona näki tilanteesta myös jotain hyvää. Hän totesi, että pienempi pursi pääsee kenties liikkumaan ketterämmin ja se pystyy menemään myös paikkoihin, joihin iso laiva ei pääsisi.

Tulevaisuuden haasteita

Vaikka sote-uudistus on vielä suunnitteluasteella, terveydenhuollossa on jo käynnistetty erilaisia rakennemuutoksia. Nämä muutokset heijastuvat sekä sairaalapappien työkenttään että käytännön työhön.

Pelkona on myös virkojen väheneminen, koska laitospaikkoja vähen-

netään ja avohoitoa lisätään. Sairaaluteologit ry:n tulevaisuuden tehtävänä on tuoda myönteisesti esille sitä erityistä sielunhoidon ammattitaitoa, joka kirkolla on juuri tämän ammattiryhmän kautta ja tukea myös jäsenistöä tuomaan sitä esille omilla paikkakunnillaan.

Vuosien varrella Sairaaluteologit ry on tuonut esille sairaalapapin työn kuormitustekijöitä. Jo pitkään sairaalapappeja on mietityttänyt, kuinka järjestää ympärivuorokautinen päivystysjärjestelmä normaalin työn lisäksi niissä sairaaloissa, joissa sille on tarvetta. Yhdistys on tehnyt asiasta kyselytutkimuksen, ja hallitus on sen perusteella laatinut lausunnon työajattomuuden kuormittavuudesta. Lausunnon tarkoitus oli antaa käytännön mietintä-apua niihin yksiköihin, joissa sille on tarvetta. Tämä kysymys ja mahdollinen tuleva työaika ovat jatkosakin Sairaaluteologit ry:n tehtävelistalla. Mikäli kirkossa siirrytään työaikaan, haasteena tulee olemaan työajan sovittaminen sairaalapapin työhön niin, että sairaaloille taataan mahdollisimman hyvä palvelu. ✕

Kirjoittaja on toiminut Sairaaluteologit ry:n puheenjohtaja vuosina 2013–2014.

Anna palautetta lehdestä ja voita **Applen älykellon**

VASTAAMINEN ON HELPPOA.

1. Kirjautu osoitteeseen www.mcipress.fi/crux
2. Merkitse numerosarja O248
3. Tämän jälkeen pääset lukijakyselyyn klikkaamalla Lähetä-painiketta.

Ja sitten vain onnea arvontaan!

Samalla voit antaa aihe-ehdotuksia ja vaikuttaa lehden sisältöön. Vastaa heti lyhyeen kyselyyn osoitteessa www.mcipress.fi/lukijakyselyt

Lukijakyselyyn voi vastata kahden viikon sisällä lehden ilmestymisestä. Kyselyyn voivat osallistua kaikki MCI Press Oy:n tuottamien lehtien lukijat. Voit osallistua kyselyyn jokaisen ilmestyvän numeron yhteydessä, mutta vain yhdellä vastauksella lehden numeroa kohden. Kysely ja arvonta koskevat lehtiä, jotka ilmestyvät syyskaudella 2015. Palkinnon arvontaan osallistuvat kaikki vastanneet. Palkinto arvotaan 4.1.2016. Voittajalle ilmoitetaan sähköpostitse tai kirjeitse.

Arvottava palkinto on noin 400 euron arvoinen Apple Watch -älykello.

Minun käteni soi

Jo vuosien ajan olohuoneessamme on ko-meillut musta, antiikki-nen piano. Kun toin sen etelästä, soitin oli täysin loppu. Koskettimiston poistamalla sen paikalle jäi hyvä tila sähköpianolle. Niinpä vaimo on saanut haaveilemansa antiikkipianon, minä puolestani olen saanut täydellisen puhdasvireisen pianon ja mahdollisuuden soittaa omassa rauhassa kuulokkeiden avulla.

Mutta tänä kesänä tuli halu laajentaa soittimen äänimaailmaa. Selasin netistä soundiboxeja, laajoja soundikirjastoja yms., mutta tulin siihen tulokseen, että kätevintä olisi olla uusi soitin, jossa on edelleen painotettu koskettimisto, mutta hyvän pianoäänen lisäksi paljon soundeja. Päädyin Yamahan syntikkaan, joka sisältää tuplasti kalliimman työaseman soundit ja painotetun koskettimiston. Jännityksellä otin soittimen käyttööni. Sen verran soitin oli teknisen näköinen, että antiikkipianoon siitä ei ollut enää istuttamista. Nyt sillä on vakiopaikka työhuoneessa.

Uskomatonta, miten paljon tekniikka on mennyt eteenpäin sitten aiempien kosketinsoittimien! Reilu 1 000 soundia, ainakin minulle sopiva kosketus, ei liian tiukka, silti hyvän tuntuman antava. Tutustuminen soittimeen on ollut yhtä seikkailua. Aina kun löytyy mielenkiintoinen äänikerta, se antaa virikkeen improvisointiin, jollaista ei olisi voinut syntyä pelkästään vaikkapa pianon äärellä. Helposti kuluu tunti jos toinenkin, soundeja kun voi vielä muokatakin monin tavoin. Soitti-

messa ei ole omaa vahvistinta, eli pääasiassa kuuntelu tapahtuu hyvien kuulokkeitten kautta. Käytölliittymä on sen verran monimutkainen, että menee varmasti aikaa, ennen kun hallitsen kaikki temput, oppia kuitenkin ikä kaikki. Mutta se innoituksen määrä, jonka tämä soitin antoi, on yllättänyt itsenikin. Aikanaan vien sen urkupervelle ja mielenkiinnolla odotan, miten se istuu urkujen penkille poikittain ja miten se sulautuu Christensenin 45 äänikerran rinnalle.

Jos uusi 1 500 euron soittimeni herättää jo tällaisia tuntemuksia, mitä sitten, jos hintaan pantaisiin nolla perään tai äänentoistoinen vielä enemmän? Syntyisikö jotain sellaista, että väki alkaisi löytää takaisin urkumusiikin ääreen, kuulemaan jotain ennen kuulematonta? Kyllä Sibelius-Akatemiassa olisi aika yhdistää voimat ja kutsua musiikkiteknologian opiskelijat yhteisen pöydän ääreen kirkkomuusikojen kanssa. Mahdollisuudet ovat niin rajattomat!

MAURI MIETTUNEN
Johtava kanttori,
Rovaniemen seurakunta

Että pienessä työhuoneessa voi kokea elämyksiä: Minun käteni soi! Siitä kiitän, vähän niin kuin Daa-vid aikanaan: ”Soitan lyyralla ylistystä Sinulle, sinä Israelin Pyhä.” Näitä elämyksiä toivotan jokaiselle kirkkomuusikolle – kukin oman soitinlöytönsä kanssa. ✕

P.S. Soittimeni on siis Moxf8, vaihtoehtoja on toki paljon tarjolla.

Näitä elämyksiä toivotan
jokaiselle kirkkomuusikolle
– kullekin oman
soitinlöytönsä kanssa.

JANO KULJETTA - *pisaroita* *pyhiinvaellukselta*

Qlen vihdoinkin perillä, Italian junnista ja serpentiiniteistä kylliksi saaneena. La Vernan luostarin ikivanhat muurit, kirkot ja häkellyttävä maisema antavat minulle viiden päivän yksinäisen rauhansa. Laskeudun ympäröiviin laaksoihin, kiipeän hiirenkorviin herääville vuorille, hiljenen messuun ja liityn fransiskaani kulkueeseen läpi pyhäkön pihojen ja käytävien. Kappaleiden kiviset seinät hengittävät menneiden ja minunkin pienten rukousteni janoa.

Toiset saapuvat, on aika jatkaa yhdessä eteenpäin. Maisemien ihmeet: kevätukukkaist niityt, vuoret ja kotoiset talot.

Pisaroiva Jumala: Hän heli sumuna poskiamme, tihkuu sadeviitan läpi syvyyksiimme. Majatalossa kuivattamme vaattei-

tamme savuttavan kamiinan edessä. Se yhdistää enemmän kuin poutaiset polut. Lämpeämmen isäntävään vieraanvaraisuudesta hehkuvassa keittiössä.

Aurinkoisina päivinä Jumala kätkeytyy juomapulloihimme. Nostan pullon huulilleni halusta, välillä vain siksi, että noudatan kokeneempien opetusta nesteytyksestä vaelluksella. Janoa ei aina tunne vaikka matkalla kuivuu salaa ja syvältä. Pappi kuivuu salaa ja syvältä.

Juon kun astun kirkkoon, kumarran pääni ja teen ristinmerkin. Katson alttarille ja nielaisen näkymätöntä, aineetonta. Hengitän Jumalaa kevätkylmässä holvissa hetken istuen.

Jumala on silmujen nesteissäkin eikä jää kirkkoon. Kallioissakin Jumala on, maisemien hellissä ääri- viivoissa, kaukaisuudessa ja tässä, tällä polulla. Juon, kun kuuntelen toisten viisaita ja syviä sanoja. Ais-

tin läheisyyden, yhteisen matkan, uskon ja kaipuun.

Hiljenen Franciscuksen ja toisten rotkopoluista ja kasvoille lyöneistä oksista. Ihmettelen sitkeyttä. Juon toisten elämästä Jumalaa, valkovuokoista, vuoripuron kirkkaudesta, askelkivistä kevätvirran yli. Hörppään, kun eksymme yhdessä, nauramme, harmistumme ja hymyilemme polun päässä.

Kiitän janon lahjasta, ahdistuksesta, merkityksen ikävästä. Ja ki-roan niitä. Kaipaan pintaa, kyllästyn syvyyteen ja toisinpäin.

Vihaan masennukseni tahmaisia räntäpilviä, heikkouuttani, ahneuttani, itsekeskeisyyttäni ja kaikkia näitä lahjojaan, jotka Jumala, lähteeni, on nähnyt hyväksi antaa. Tyynnyn hänen viitansa helmaan, nukahdan kuin lapsi ja herään kovin keskeneräiseen vaellukseen.

Jumala tuulee kylmästi, kun odotamme autokyytiä, mutta vie

lämpimän ruokapöydän ääreen. Jumala on yöpaikkanamme olevassa kirkon homeisessa kellarissa, mutta ennen kaikkea hengittää, kuorsaa-kin nukkuviissa ja nukkumattomissa tovereissa. Hänen henkäyksensä meihin puhallettuna kuplii ja ku-koistaa, haurastuu kauniisti ja täytyy merkityksistä.

Kaipaus suuntaa matkaa. Hän on kivinen polku, hän on hiekassa, kalloissa, tuulessa ja kuolleessa puussa. Nekin julistavat häntä, kätkevät hänet ja kaikkeuden salaisuudet: Hänen maailmassaan kaikella on merkityksensä.

Ylämäissä läähätän Jumalaa, alamäissä astun varovasti, istun eväille ja elämän leivälle. Painan pääni joka ilta erilaiselle pielukselle. Olen onnellinen päivien pisaroista.

Aamulla lähdemme aamuvirren ja ristinmerkin kasteessa. Odotan iltaa: Ehtoollisen malja on täysi. Hän on minussa, ja minä kasvan hänessä pienemmäksi, levollisemmaksi ja ehkä hymyilevämmäksi.

Taas huomenna rapistun, nahistun, kiukuttelen, käperryn ja kuulen: Ei haittaa! Potkin kiviä ja tyynyn: sinä tiedät, kenet olet valinnut, raakileen. Elämä ei riitä kypsyyteen, juuret etsivät silti vettä, Jumalaa ja Jumalaa ja Jumalaa, kolmiyhteistä rakastajaani.

Vaellan puhellen, nautin, vaikeiden Assisin kauneudessa.

On vaikea luopua tästä palasta matkaa: Jumala on kyyneleessäni-kin ja huomiossa ja huomiossa ja huomiossa.

Jaana Sahamies
KAPPALAINEN, NASTOLAN
SEURAKUNTA

*Kiitän janon lahjasta,
ahdistuksesta,
merkityksen ikävästä.
Ja kiroan niitä. Kaipaan
pintaa, kyllästyn
syvyyteen ja toisinpäin.*

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
Finlands kyrkas prästförbund R.y.
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Pappisliitto
Eija Nivala
Alavieskan seurakunnan
kirkkoherra, TM
Puh. (08) 4309 602 | GSM 050 5762 110
eija.nivala@devl.fi

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
Finlands Kantor-organistförbund r.y.
www.skul.fi, kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

Varapuheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto
Eero Annala
Keravan seurakunnan
A-kanttori, MuM
Puh. 0400 378 048,
eero.annala@devl.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Jussi Junni, pastori,
TM, PsK
Puh. (09) 4270 1507
GSM. 044 744 7041
jussi.junni@akiliitot.fi
Yleishallinto,
neuvottelutoiminta,
edunvalvonta,
palvelussuhdeneuvonta

ASIAINTUNTIJAT

Vesa Engström, teol.yo
Puh. (09) 4270 1501
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi

AKIn opiskelijatyö,
neuvonta opiskelijoiden
harjoittelu-, mentointi- ja
työllistymiskysymyksissä

TOIMISTOSIHTTEERIT

Tuija Kukkonen,
yo-merkonomi
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@
akiliitot.fi

Jäsenyysasiat,
alaosastot,
luottamusmieskurssit

APULAISTOIMINNANJOHTAJA

Merja Laaksamo,
pastori, TM
Puh. (09) 4270 1506
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi

Cruxin päätoimittaja, AKIn
viestintä, Pappisliiton
hallinto, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Annukka Ruusula,
kanttori, MuM
Puh. (09) 4270 1505
GSM 044 744 7040
annukka.ruusula@akiliitot.fi

AKIn alaosastotoiminta,
Kanttori-urkuriliiton
hallinto, kanttorien
ammattilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

Cruxin toimitussihteeri,
jäsenyysasiat,
opintomatkat

JOHDON ASSISTENTTI
Tuula Anttonen,
HSO-sihteeri
Puh. (09) 4270 1513
tuula.anttonen@akiliitot.fi

AKI-hallinnon ja johdon
assistentti, Pappisliiton
hallintoelinten
pöytäkirjanpitäjä, matka-
ja kokousjärjestelyt,
Internet-kotisivut

Anne Taanila
Puh. (09) 4270 1517
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja
maksuliikenne

SACRUM

PUHUTAAN USKOSTA

Jaakko Heinimäki (toim.)

Piispanpolku 10 – Hengellisiä matkakertomuksia

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nykyiset piispat kertovat kirjassa kukin omasta hengellisestä tiestään sekä niistä ihmisistä, tapahtumista, paikoista, kirjoista ja taideteoksista, jotka ovat liittäneet heidät kristinuskon pitkään ketjuun ja tehneet heistä sellaisia ihmisiä, joiksi he ovat tulleet.

24,30 (27,00)VÄH. 20 KPL **19,00**

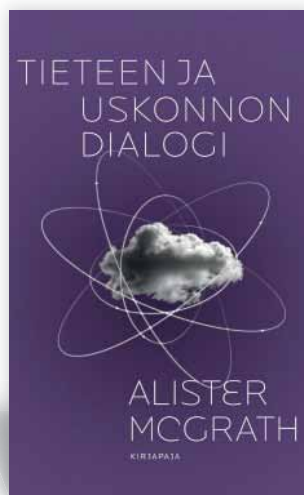
Alk.

19⁰⁰

Patrik Hagman

Vastarinta-usko

Miten kristityn tulisi elää ollakseen merkinä vaihtoehtoisesta kulttuurista tehokkuuden, ahneuden ja kuluttamisen leimaamassa maailmassamme? Kun perinteinen poliittinen vaikuttaminen ei auta, on aseiksi otettava alkukirkon esimerkin mukaisesti kärsivällisyys, nöyryys ja vieraanvaraisuus. Lähtökohtana on henkilökohtainen muutos, joka leviää esimerkin voimalla.

22,90 (26,90)**22⁹⁰**

Alister McGrath

Tieteen ja uskonnon dialogi

Teos tarjoaa seikkaperäisen ja yleistajuisen johdatuksen uskonnollisen ja tieteellisen maailmankuvan väliseen dialogiin. Käsiteltäviin teemoihin kuuluvat mm. erilaiset mallit, joilla uskonto ja tiede voidaan suhteuttaa toisiinsa, tieteellisen päättelyn luonne ja rajat sekä kysymys luonnollisen teologian mahdollisuudesta.

25,11 (27,90)**25¹¹**

Eero Huovinen

Saarna?

Mikä on saarnan merkitys moniarvoistuneessa yhteiskunnassamme ja mistä on hyvä saarna tehty? Onko Jumalasta puhuminen nykymaailmassa lainkaan mahdollista? Huovinen etsii kirjassaan sekä saarnan sisältöä että sen ilmaisumuotoja. Ensi sijassa hän luottaa asiaan.

29,90 (36,00)Väh. 20 kpl **26,90**

WSOY

Alk.

26⁹⁰

Kirkollisen johtamisen forum

28.-29.1.2016

Rantasipi Airport Congres Center, Vantaa

JOHTAJANA AJASSA - MENNYT, NYKYISYYS, TULEVAISUUS

Ohjelmassa mm.

Missä kirkossa mennään?

Alustajana Kimmo Ketola, vs. johtaja, Kirkon tutkimuskeskus.

Johtajan valta ja pelko – itsetuntemuksen kova valuutta

Kansainvälisen uran liike-elämän johtotehtävissä mm. pörssiyhtiön toimitusjohtajana tehnyt Jaana Laukkarinen.

Open Space – Paikka puhua siitä mikä on omasta mielestä tärkeää johtamisessa kirkossa

Yhteisökeskeinen ja vuorovaikutuksellinen työs-kentely.

Kirkon tulevaisuus – toimivaltakirkosta toimivaksi kirkoksi

Irja Askola, piispa ja Reetta Meriläinen, kirkon tulevaisuuskomitean jäsen ja päätoimittaja emerita.

Työpajojen aiheina

1. Rakenteelliset ja toiminnalliset uudistukset osa työpaikkojen arkea.
2. Lähiesimies työnantajan edustajana, ylemmän johdon ja lähiesimiesten vastuunjako, työaikakokeilujen tilanne.
3. Kirkko, julkiset palvelut ja kuntalaisen hyvä arki.
4. Kirkon ja seurakuntien talous, henkilöstösuunnittelu ja osaamistarve sekä erityistyöalojen tulevaisuus.

Ilmoittautuminen

Ilmoittautuminen 15.12.2015 mennessä:
www.seurakuntaopisto.fi/johtamisenforum

Tervetuloa!

Lisätietoja

Raimo Turunen, kehittämiskonsultti, p. 040 572 5111, raimo.turunen@seurakuntaopisto.fi ja www.seurakuntaopisto.fi/johtamisenforum

Majoitus

Kokoushotelli Rantasipi Airport, Robert Huberintie 4, Vantaa, huonekiintiö erikoishinnoin. Varaukset 16.12.2015 mennessä: Uudenmaan Aluemyyntikeskus, p. (09) 4157 7300 tai uusimaa.aluemyynti@restel.fi

Kustannukset

Kirkkopalvelut ry:n jäsenyhteisöt 320 €, ilmoittautumisajan jälkeen 350 € mikäli tilaa on. Muut 350 € / 380 €. Hinta sisältää ohjelman ja ohjelmaan merkityt ruokailut.

Järjestäjät

Kirkkopalvelut/Seurakuntaopisto, Kirkkohallitus/ Kirkon koulutuskeskus ja Kirkon työmarkkinalaitos, Kirkon Akateemiset AKI ry ja Kirkon Hallintovirkamiehet